

JURIDISKA FAKULTETEN

VID LUNDS UNIVERSITET

Matilda af Geijersstam

Arbetsprestation eller kapitalavkastning?

- *En studie av Högsta förvaltningsdomstolens möjligheter att omklassificera utdelning till tjänsteinkomst med hänvisning till den skatteskyldiges arbetsinsats.*

JURM02 Examensarbete

Examensarbete på juristprogrammet

30 högskolepoäng

Handledare: Peter Nilsson

Termin: HT 2022

Innehåll

SUMMARY	4
SAMMANFATTNING	6
FÖRORD	8
FÖRKORTNINGAR	9
1 INLEDNING	10
1.1 Bakgrund.....	10
1.2 Syfte och frågeställningar	12
1.3 Metod och material.....	13
1.4 Forskningsläge.....	14
1.5 Avgränsning	15
1.6 Terminologi.....	16
1.7 Disposition	16
2 DEN SKATTERÄTTSLIGA TOLKNINGEN	18
2.1 Principerna om legalitet, neutralitet och likformighet	18
2.2 Allmänt om tolkning av skattelagstiftning	19
2.3 Skatterättslig omklassificering	21
2.4 Verklig innebörd	22
3 PRESTATIONSBASERAD ERSÄTTNING	24
3.1 De olika inkomstslagen	24
3.2 Särskilda bestämmelser	25
4 DIFFERENTIERAD UTDELNING	28
4.1 Inledning	28
4.2 Rättsutveckling i praxis	28
4.2.1 RÅ 2000 ref. 56.....	28
4.2.2 RÅ 2007 not. 129	29
4.2.3 HFD 2019 ref. 52	30
4.2.4 HFD 2020 ref. 1	30
4.3 Kommentarer	31
5 CARRIED INTEREST	33

5.1	Inledning	33
5.2	Rättsutveckling i praxis	35
5.2.1	Nordic capital-målet.....	35
5.2.2	HFD 2014 ref. 71	36
5.2.3	HFD 2018 ref. 31	37
5.2.4	HFD 2021 ref. 40	38
5.2.5	Senare domar	39
5.2.6	Skatteverkets ställningstagande	41
5.3	Kommentar	42
6	INKOMST AV TJÄNST ELLER KAPITAL?	45
6.1	Beskattning i enlighet med gällande rätt	45
6.1.1	En komparativ analys av rättsläget	45
6.1.2	Sammanfattande bedömning av beskattningen.....	49
6.2	Domstolens möjlighet att frångå parternas klassificering	50
6.2.1	Domstolens motivering.....	50
6.2.2	Rättslig kontext	51
6.2.3	Sammanfattande kommentar	52
6.3	Ur ett rättssäkerhets- och neutralitetsperspektiv	53
6.3.1	De grundläggande skatterättsliga principerna.....	53
6.3.2	Sammanfattande kommentar	56
7	AVSLUTNING	57
	KÄLLFÖRTECKNING	58
	RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	63

Summary

Differentiated dividend implicates that dividend is not paid out to all shareholders, of the same class of shares, to the same extent, but is instead differentiated and paid out to different extent to different shareholders. Carried interest is another kind of differentiation of dividend that particularly occurs in private equity fund structures. It can be described as a specific profit share of a private equity fund which is paid out to certain key figures, who are both shareholders and employed as advisory consultants, in accordance with a profit-sharing agreement. Both differentiated dividend and carried interest mean that dividends are distributed asymmetrically between shareholders and the situations are therefore comparable. The remunerations function as incentives for the shareholders to create as much value growth as possible within the company or the fund. This benefits all investors and shareholders and contributes to business profitability.

There are no special legal rules in the Swedish tax law regarding differentiated dividend or carried interest. The arising issue, from a tax law perspective, is whether these dividends are to be considered as revenue, due to the shareholding, which would imply taxation as income of capital. Alternatively, that the dividends should be treated as performance-based remuneration which would instead imply taxation as income from employment. Since the companies, from which the dividends emanate, in most cases are close companies, these situations actualize the issue whether the shares are qualified. If this is the case, taxation should take place in accordance with the special distribution rules, also known as the 3:12-provisions.

The fact that there is a certain connection between the differentiated allocation of profit and the output of the work of the recipients, can be established in many of the cases. What may be considered less clear, however, is the court's ability to deviate from the tax subject's chosen form of compensation. The essay intends to clarify in which situations differentiated dividend and carried interest shall be assessed as compensation for work performed. Furthermore, the extent to which the court can depart from the classification of the compensation, chosen by the parties, is examined. In the thesis, a legal dogmatic method is applied, which is based on the well-recognized sources of law: legislation, case law, preparatory works, and doctrine.

From a study of case law, it follows that the Supreme Administrative Court, in the tax assessment, departs from the parties' categorization of compensation in several rulings. In these cases, the court found the asymmetric distribution to be depended on the recipient's work performance. The rulings have been criticized, of which the strongest criticism has indicated a lack of legal support for such reclassification. The legal position is thus analyzed in the light of fundamental tax law principles of legal certainty, with reference to the principle of legality and its regulatory requirements, but also aspects of

neutral and uniform taxation are brought into the discussion. In conclusion, it is stated that the rulings on differentiated dividends create increased neutrality in taxation and to some extent increased predictability. However, they also entail certain demarcation problems and deviations from the regulatory requirement, which is negative from a legal certainty perspective. Rulings on carried interest, on the other hand, rather entail a non-neutral taxation and here, too, it is argued that the regulatory requirement has been waived. Yet, the court's view of compensations has been made clear and contributed to predictability somewhat. However, from a legal security perspective, it would be desirable for the situations to be regulated through legislation.

Sammanfattning

Differentierad utdelning innebär att utdelning inte utgår lika till alla aktieägare av samma aktieslag, utan i stället differentieras och utgår i olika utsträckning till olika aktieägare. Carried interest är en annan slags differentiering av utdelning som särskilt förekommer i strukturer för riskkapitalfonder. Det kan beskrivas så att en särskild vinstandel av en riskkapitalfond utgår till nyckelpersoner, som både är andelsägare och anställda rådgivningskonsulter, i enlighet med ett vinstdelningsavtal. Både differentiering av utdelning och carried interest innebär att utdelningen fördelas asymmetriskt mellan andelsägarna och situationerna anses därmed jämförbara. Ersättningarna fungerar som incitament för andelsägarna att skapa en så stor värdetillväxt sin möjligt i bolaget eller i fonden. Detta gynnar i sin tur samtliga investerare och andelsägare samt bidrar till den affärsmässiga lönsamheten.

I den svenska skatterätten saknas särskilda regler för differentierad utdelning och carried interest. Den skatterättsliga frågan som uppkommer är om dessa utdelningar ska anses utgöra avkastning, på grund av aktieinnehavet, och därmed beskattas i inkomstslaget kapital. Alternativt, att de skatterättsligt ska behandlas som prestationsbaserad ersättning och således beskattas i inkomstslaget tjänst. Eftersom de bolag som utdelningarna utgår från i regel utgör fåmansföretag aktualiseras i dessa situationer i stället frågan om andelarna är kvalificerade och beskattning således ska ske i enlighet med de särskilda fördelningsreglerna, även kallade 3:12-reglerna.

Att det föreligger ett visst samband mellan de differentierade vinstdelningarna och mottagarnas arbetsinsatser kan i många fall anses klart. Vad som däremot får anses mindre klart, är domstolens möjlighet att frångå de skattskyldigas valda form för ersättningen. Uppsatsen avser att klargöra i vilka situationer differentierad utdelning och carried interest ska beskattas som ersättning för utförda arbetsprestationer. Vidare undersöks i vilken utsträckning domstolen kan frångå den rubricering parterna valt på ersättningen. I framställningen tillämpas en rättsdogmatisk metod med utgångspunkt i de vedertagna rättskällorna: lagstiftning, rättspraxis, förarbeten och doktrin.

Av en studie av rättspraxis följer att Högsta förvaltningsdomstolen, vid den skatterättsliga bedömningen, frångår parternas rubricering av ersättningen i ett antal avgöranden. I dessa mål har domstolen anfört att den asymmetriska fördelningen berott på mottagarens utförda arbetsprestation. Domarna har kritiserats varav den starkaste kritiken har pekat på en avsaknad av lagstöd för en sådan omklassificering. Rättsläget analyseras följaktligen utifrån grundläggande skatterättsliga principer om rättssäkerhet, med utgångspunkt i legalitetsprincipen och dess föreskriftskrav, men även aspekter av en neutral och likformig beskattning lyfts in i diskussionen. Avslutningsvis konstateras att avgörandena om differentierad utdelning skapar en ökad neutralitet i beskattningen och till viss del ökad förutsebarhet. De medför emellertid även viss

gränsdragningsproblematik samt avsteg från föreskriftskravet vilket är negativt ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Avgöranden om carried interest har däremot snarare medfört en icke-neutral beskattning och även här argumenteras för att föreskriftskravet frångåtts. Domstolens syn på ersättningen har emellertid tydliggjorts och bidragit till viss förutsebarhet. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv konstateras sedermera att det vore önskvärt att situationerna regleras genom lagsstiftning.

Förord

Det känns överkligt att åren i Lund redan är över. Denna uppsats sätter punkt för mina studier och jag är redo att ta mig an nya utmaningar. Jag vill passa på att rikta ett särskilt tack till min syster, Hanna, som alltid trott på mig och inspirerat mig. Tack till alla underbara vänner som har gjort min studietid till den bästa. Juristprogrammet hade inte varit detsamma utan er.

Tack Lund för fem fantastiska år!

Lund, januari 2023.

Matilda af Geijersstam

Förkortningar

ABL	Aktiebolagslag (2005:551)
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
IL	Inkomstskattelag (1999:1229)
ILPA	Institutional Limited Partners Association ¹
Prop.	Proposition
RF	Regeringsformen (1974:152)
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SRN	Skatterättsnämnden
SVCA	Swedish Private Equity & Venture Capital Association ²

¹ Intresseorganisation för institutionella investerare i riskkapitalfonder.

² Svenska Riskkapitalföreningen.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Skatteanpassade transaktioner är vanligt förekommande och avsedda att minska beskattningen för den skattskyldige. Skattesubjekten väljer här det handlingsalternativ som resulterar i de skattemässigt mest fördelaktiga konsekvenserna. Transaktionerna sker emellertid i enlighet med såväl lagtextens lydelse som lagens ändamål.³ Ett typexempel på ett sådant skatteoptimerande aktualiseras då den skattskyldige kan tillgodogöra sig utdelning i stället för lön och således undgå tjänstebeskattning till förmån för kapitalbeskattning. Resultatet av ett sådant upplägg blir väsentligt lägre skatt dels på grund av en lägre skattesats, dels då den skatteskyldige således undviker progressiv beskattning.⁴

I enlighet med gällande rätt är aktieägare fria att bestämma i frågor om bolagets vinstdelning. Under förutsättning att samtliga aktieägare är överens kan dessa besluta om att låta utdelning utgå i olika utsträckning till olika aktieägare. Utdelningen kan härigenom differentieras beroende på vem som äger aktierna. En sådan differentiering möjliggör att utdelningens storlek kan baseras på faktorer såsom andelsägarens betydelse för bolagets vinstgenerering och dennes arbetsinsatser i bolaget.⁵

Ett upplägg med liknande inslag återfinns i riskkapitalbranschen såväl i Sverige som internationellt sett. Vanligt förekommande är att aktörer då träffar ett vinstdelningsavtal kopplat till en riskkapitalfond. Avtalet berättigar vissa aktiva delägare i riskkapitalfonder en särskild vinstandel under förutsättning att fondens avkastning överstiger en viss nivå. Dessa nyckelpersoner är i regel anställda i fondens rådgivningsbolag och arbetar således med att ge råd kring investeringar utan att fatta de faktiska besluten kring investeringarna. Kortfattat innebär carried interest således en förutbestämd, asymmetrisk, vinstdelning avseende förekomsten av en eventuell övervinst, som alltså inte är i proportion till dessa andelsägares kapitalinsats i fonden.⁶

Både differentierad utdelning och carried interest innebär att utdelning fördelas asymmetriskt mellan andelsägarna. En sådan fördelning följer i förstnämnda fall av ett bolagsrättsligt giltigt beslut och i sistnämnda fall av ett civilrättsligt giltigt vinstdelningsavtal. Ersättningsarna fungerar i båda fallen som ett incitament för de berörda andelsägarna att uppnå maximal vinstutveckling. I fallen av carried interest skapas även incitament att etablera fondstrukturer. En sådan etablering innebär både stora risker och kostnader, men

³ Se Lodin m.fl. (2021) s. 607.

⁴ Se SOU 2002:52, s. 120.

⁵ Se avsnitt 4.

⁶ Se avsnitt 5.1.

bidrar i förläggningen till att möjliggöra investeringar i onoterade bolag.⁷ Dessa investeringar leder vidare till positiva effekter på den svenska ekonomin. Enligt en rapport av Copenhagen Economics från 2022, på uppdrag av Svenska Riskkapitalföreningen, har private equity-investeringar bidragit till en permanent höjning av Sveriges BNP med 3,5–4,7 procent per år. Investeringar från riskkapitalfonder i svenska företag uppges vidare, under de närmsta 10 åren, ha varit närmare 300 miljarder kronor och korrelerar med att de berörda företagens lönsamhet ökat i genomsnitt med 53 procent.⁸

Sett till parternas rubricering av rättshandlingarna borde beskattningskonsekvenserna av dessa asymmetriska vinstdelningar som utgångspunkt medföra beskattning i inkomstslaget kapital. Beskattningsfrågan har emellertid varit omtvistad och blivit föremål för prövning i ett antal mål. Beskattning av differentierad utdelning har i ett antal mål prövats av högsta instans. I somliga fall har parternas rubricering accepterats medan den i andra fall har frångåtts av domstolen för att i stället bli föremål för tjänstebeskattning.⁹ Avgörandena har blivit omdiskuterade i den skatterättsliga doktrinen och domstolens möjlighet till en sådan omklassificering har ifrågasatts.¹⁰

Avseende carried interest menade Skatteverket initialt att det skulle ses som en ersättning till rådgivningsbolaget och således utgöra inkomst av näringsverksamhet. När ersättningen betalades till de nyckelpersoner som varit berättigad den skulle rådgivningsbolaget sedermera påföras arbetsgivaravgifter. Härav kan konstateras att Skatteverket betraktade carried interest som en prestationsbaserad ersättning som därmed ska beskattas i inkomstslaget tjänst. Efter prövning i kammarrätten vann denna uppfattning emellertid inte något gehör. Högsta förvaltningsdomstolen valde att inte meddela prövningstillstånd i målet.¹¹ I efterföljande processer bytte Skatteverket spår och menade att beskattning i stället skulle ske enligt fåmansföretagsreglerna. Högsta förvaltningsdomstolen har i många fall instämt i en sådan bedömning.¹² Dessa domar har emellertid kritiserats i det att domstolen breddat lagtextens tillämpningsområde med hänvisning till lagregelns allmänna syfte.¹³

Svenska Riskkapitalföreningen presenterade ett förslag på hur de menade att regler kring carried interest skulle utformas.¹⁴ Detta ledde vidare till ett

⁷ Jfr. Nordic capitals argumentation i kammarrätten i Stockholm, mål nr. 8755-8764-12; se även Nyman, Lundgren & Rösiö (2012) s. 35 f.

⁸ Se Copenhagen Economics, 'The Economic Footprint of Swedish Venture Capital and Private Equity', Swedish Private Equity and Venture Capital Association (SVCA), November 2022.

⁹ Se avsnitt 4.2.

¹⁰ Se avsnitt 4.3.

¹¹ Se redogörelse för Nordic capital-målet i avsnitt 5.2.1.

¹² Se avsnitt 5.2.

¹³ Se avsnitt 5.3.

¹⁴ Se Hemställan från Svenska Riskkapitalföreningen till Finansdepartementet, dnr 2011/4819.

lagförslag som presenterades av Finansdepartementet 2012.¹⁵ Förslaget ledde dock inte till någon lagändring på området.¹⁶ Riskkapitalföreningen framförde i sammanhanget att osäkerhet kring vilka beskattningskonsekvenser som följer av carried interest följaktligen skapar osäkerhet på marknaden vilket hämmar investeringsviljan.¹⁷ I avsaknad av någon lagändring har således carried interest, precis som differentierad utdelning, behandlats utifrån inkomstskattelagens befintliga regler.

Högsta förvaltningsdomstolens rättstillämpning visar på att inkomsterna kan omklassificeras vid den skatterättsliga bedömningen och således få en annan innebörd än den parterna avsett. En rättstillämpning med hänvisning till bestämmelsernas allmänna syfte riskerar som nämnt att utvidga lagtextens tillämpningsområde och därmed stå i strid med grundläggande principer inom skatterätten. I skrivande stund är det emellertid dessa avgöranden som utvisar gällande rätt och är vägledande. Sett till de grundläggande principerna och rättssäkerhet i beskattningen får det sedermera anses påkallat att rättstillämpningen granskas.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka och söka klargöra den skatterättsliga gränsdragningen mellan vilka inkomster som ska beskattas som prestationsbaserad respektive kapitalinkomst. För att uppnå och konkretisera detta syfte jämförs olika situationer med likartad problematik, nämligen differentierad utdelning och carried interest, vilka båda innebär en slags differentiering och asymmetrisk vinstdelning andelsägare emellan. Vidare är syftet att utröna vilka faktorer som möjliggör och är avgörande för en skatterättslig omklassificering samt ett sådant förfarandes förenlighet med skattesystemets krav på rättssäkerhet.

Denna uppsats ämnar följaktligen undersöka och diskutera följande frågeställningar:

- I. Vad ska vid differentierad utdelning och carried interest, enligt gällande rätt, beskattas som ersättning för utförda arbetsprestationer?
- II. I vilken utsträckning frångår Högsta förvaltningsdomstolen, vid beskattning, den av parterna valda klassificeringen av inkomsterna?

¹⁵ Finansdepartementets promemoria, *Beskattning av vissa delägare i riskkapitalfonder*, 2012.

¹⁶ Se Gunne, *Svensk Skattetidning* 2019:2 s. 75.

¹⁷ Se Finansdepartementets promemoria, 2012, s. 40.

- III. Hur förhåller sig en sådan omklassificering i rättstillämpningen till beskattningssubjektets rättssäkerhet och neutraliteten i skattesystemet?

1.3 Metod och material

I uppsatsen tillämpas en rättsdogmatisk metod som ämnar utreda rättsläget avseende den skatterättsliga gränsdragningen mellan prestationsbaserad inkomst och kapitalinkomst. Den rättsdogmatiska metoden går ut på att fastställa och tolka gällande rätt, för att sedermera systematiskt utröna principer, regler och samband för det rådande rättsläget. I uppsatsen görs just detta avseende differentierad utdelning och därefter carried interest, för att slutligen jämföra och söka samband dem emellan.¹⁸ Utgångspunkterna för undersökningen är de vedertagna rättskällorna, innefattandes lagstiftning, rättspraxis, förarbeten och doktrin. Rättskällevärdet spelar således genomgående en viktig roll i framställningen.¹⁹ Lagtexten är den primära källan och står högst i normhierarkin. Dess ställning är särskilt stark inom skatterätten.²⁰

Skatterätt är ett synnerligen politiskt ämne där, ofta motstående, intressen ställs mot varandra. Härav är det viktigt att vara medveten om att olika förhållningssätt kan ha sin grund i bakomliggande intressen. Denna uppsats avser inte att ta ställning kring hur beskattningen bör utformas och vilka intressen som väger tyngst i bedömningen. Avsikten att jämföra de vägledande avgörandena på de olika områdena för att slutligen sammanställa vilka faktorer som är avgörande för Högsta förvaltningsdomstolens bedömning. Detta för att sedermera kunna föra en mer principiell diskussion kring avgörandenas förenlighet med lagtextens lydelse, skatterättens grundläggande principer samt krav på förutsebarhet. I det senare analyseras avgörandena med ett kritiskt förhållningssätt på ett öppet och transparent vis.

Differentierad utdelning och carried interest bedöms likvärdiga i studien av prestationsbaserad ersättning inom skatterätten. De mål vilka innefattar carried interest har emellertid en mer komplicerad struktur, vilket föranleder att redogörelsen härom kräver mer utrymme.

Syftet med uppsatsen uppnås genom en studie av rättsfall för att undersöka hur Högsta förvaltningsdomstolen ser på beskattning av differentierad utdelning och carried interest och således söka utröna gällande rätt. Lagtexten är som nämnt den primära rättskällan vid en skatterättslig bedömning. Även prejudikat från Högsta förvaltningsdomstolen är emellertid en betydande rättskälla som från stor betydelse för hur lägre instanser tolkar rättsläget.²¹

¹⁸ Jfr. Sandgren (2021) s. 51 f.

¹⁹ Se Kleineman (2018) s. 21.

²⁰ Se Lodin, m.fl. (2021) s. 16.

²¹ Ibid. s. 16.

Fokus för studien ligger på några av de senare och mer tongivande rättsfallen för de olika. I sammanhanget beaktas, utöver den formella hierarkin mellan olika rättskällor, även att den sakliga tyngden av enskilda argument och uttalanden kan variera.²² I den mån avgöranden från högre instans saknas, studeras även underrättsinstansernas domar varav tyngdpunkten ligger på de senaste på området. Även om underinstansernas avgöranden inte kan tillmätas någon vidare betydelse för rättsläget, används framför allt några senare av dessa, i brist på fler prejudikatavgöranden, avseende carried interest. Detta främst för att belysa hur rättstillämpningen i praktiken går till samt påvisa den effekt på rättstillämpningen som följer av avgöranden från högsta instans.

Den skatterättsliga litteraturen, även kallad doktrin, kan i många fall vara vägledande, även för domstolarna.²³ Just av detta syfte, samt för att ge diskussionen fler infallsvinklar och perspektiv, förekommer flera hänvisningar till doktrin. Flera av de rättsfall som studeras har i hög grad kommenterats och kritiserats i doktrinen av olika rättsvetare. Viktiga aspekter av kritiken sammanställs och diskuteras i samband med uppsatsens rättsfallsanalys.

Vidare kan förarbeten användas som en källa vid tolkning av innebörden av lagtexten. Dess rättskällevärde är varierande och förarbetsuttalanden kan inte följas om det skulle resultera i en tolkning som inte inryms i lagtextens lydelse.²⁴ I både rättspraxis och doktrin görs vissa referenser till förarbetsuttalanden och i den mån det anses relevant lyfts dessa in i redogörelsen.

Skatteverket har till uppgift att säkerställa beskattningens fiskala syften och motverka ekonomisk brottslighet. De utfärdar bland annat ställningstaganden vilka syftar till att ge vägledning för en enhetlig rättstillämpning. Dessa är emellertid inte bindande utanför Skatteverket och således inte för domstolarna. I praktiken är Skatteverkets produkter emellertid normerande och av betydelse för hur verket kommer att förstå en bestämmelse.²⁵ Av denna anledning redogörs i viss mån även för Skatteverkets syn på rättsläget. I uppsatsen beaktas emellertid genomgående rättskällehierarkin och utgångspunkten är således lagtextens ordalydelse.

1.4 Forskningsläge

Den skatterättsliga behandlingen av såväl carried interest som differentierad utdelning har separat berörts tidigare i doktrin och uppsatser. Vidare har rättsfallsutvecklingen åtskilt kommenterats flitigt i doktrinen och framför allt i skatterättsliga artiklar i *Skattenytt* och *Svensk skattetidning* av såväl verkssamma skattejurister som representanter för akademien. Denna uppsats skiljer sig åt på så vis att den avser att diskutera både carried interest och

²² Se Sandgren (2021) s. 48 f.

²³ Se Lodin, m.fl. (2021) s. 19.

²⁴ Ibid. s. 16.

²⁵ Ibid. s. 18 f.

differentierad utdelning, för att därefter jämföra den skatterättsliga behandlingen av dem.

Legalitetsprincipen är en viktig del i rättssäkerhetsdiskussionen och har även den berörts i stor utsträckning i doktrinen. Framträdande på området är i synnerhet Hultqvist med sin avhandling *Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattning* (1995). Även Tjernberg har i *Skatterättslig tolkning* (2018) berört principen i en lagtolkningskontext. Burmeister har i *Verklig innebörd: en studie av inkomstskattepraxis* (2012), behandlat principen om rättshandlingars verkliga innebörd. Denna princip berörs även av Emblad i sin avhandling, *Det civilrättsligt i svensk inkomstskatterätt* (2020), som primärt behandlar förhållandet mellan civilrättsliga begrepp och skatterätten. Framstående på området är även Bergström som i sin avhandling *Skatter och civilrätt: en studie över användningen av civilrättsliga termer i skatterättsliga sammanhang* (1978), behandlat liknande problematik.

1.5 Avgränsning

I sammanhanget aktualiseras beskattning även av företag. En sådan redogörelse sträcker sig dock utom uppsatsens syfte och framställningen avgränsas således till att avse beskattning av den obegränsat skatteskyldiga fysiska person vars prestation diskuteras.²⁶ För tydlighetens skull avgränsas framställningen om fåmansföretagsreglerna till att endast avse fåmansaktiebolag och den aktiebolagsrättsliga regleringen för dessa. Fåmansföretag som ekonomiska föreningar behandlas således inte i uppsatsen.²⁷ Sedermera aktualiseras vid tjänstebeskattning även erläggande av sociala avgifter, något som inte heller inryms i denna framställning.²⁸

Den skatterättsliga omklassificering som diskuteras i denna uppsats är vidare inte den som sker med stöd av skatteflyktslagen. En sådan tillämpning förutsätter att samtliga skatteflyktslagens rekvisit är uppfyllda.²⁹ Uppsatsen tar i stället sikte på framför allt den bedömning som Högsta förvaltningsdomstolen gör av rättsläget. Bedömningar kring påförande av skattetillägg utelämnas med hänvisning till uppsatsens syfte. Vidare avgränsas redogörelsen av civilrättens förhållande till skatterätten utefter vad som anses relevant för framställningen.

Vid redogörelse av vinstandelen carried interest utelämnas detaljer i fondens organisation som inte är av direkt betydelse för förståelsen av sammanhanget, detta med hänvisning till att ägarstrukturer i private equity-bolagen ofta är mycket komplexa. Avgränsningen görs för att på ett stringent sätt diskutera carried interest i förhållande till gällande beskattningsrätt och de olika

²⁶ Jfr. 3 kap. 3 § IL.

²⁷ Jfr. 56 kap. 2 § IL.

²⁸ Jfr. 12 kap. 36–36 a § IL.

²⁹ Jfr. 2 § lagen (1995:575) mot skatteflykt.

skatterättsliga inkomstslagen. Det inledande avsnittet härom syftar således till att ge kontext och utreda grundproblematiken kring ersättningen. Eftersom uppsatsen syftar till att utröna gällande rätt i Sverige fokuserar redogörelsen vidare på ägarstrukturer med svensk anknytning.

De rättsfall som refereras och analyseras tas endast upp i den omfattning det är relevant för att uppfylla uppsatsens syfte. Vissa övriga frågor som är uppe för bedömning utelämnas därav i sammanställningen för att skapa en röd tråd och fokusera på domstolens bedömning kring inkomst av differentierad utdelning och carried interest. Endast ett begränsat urval av rättsfallen på områdena är medtagna för att upprätthålla relevans med hänvisning till syftet med framställningen. Eftersom syftet med rättsfallsredogörelsen primärt är att utröna rättsläget, ligger tyngdpunkten främst på tongivande rättsfall, med en kortare passage om hur domstolarna i underinstanserna i dagsläget resonerar.

1.6 Terminologi

Vedertagna begrepp på engelska används i den utsträckning det saknas officiell svensk översättning.³⁰ Eftersom carried interest utgör en vinstfördelningsandel vilken ofta inbegrips i internationella strukturer, och begrepp kopplade här till används i såväl doktrin som praxis, kommer denna uppsats således att följa samma terminologi. I svensk kontext benämns carried interest i viss utsträckning även som *särskild vinstandel*. Begreppet *carried interest* är emellertid mest frekvent förekommande i riskkapitalsammanhang och används därav konsekvent i uppsatsens samtliga berörda avsnitt. Detsamma gäller för begreppen *general partner*, *limited partnership*, *private equity* och *hurdle rate*.

Vidare används begreppen *omklassificering* och *omrubricering* simultant för att, i förekommande fall, beskriva den skatterättsliga hanteringen av inkomsterna. I uppsatsen görs ingen skillnad på de olika begreppen och de anses beskriva samma fenomen.

1.7 Disposition

Inledningsvis introduceras utgångspunkterna i den skatterättsliga tolkningen. Först beskrivs de grundläggande principerna som genomsyrar skattesystemet och avser att skapa en rättssäker, likformig, förutsebar och neutral beskattning. Därefter presenteras utgångspunkterna för tolkning av skattelagstiftning, vilka bygger på nyssnämnda principer. Vidare belyses vilka möjligheter domstolarna har att frångå en civilrättslig klassificering från kapitalinkomst

³⁰ Jfr. Bergman & Moreira (2019) s. 26.

till arbetsinkomst. I sammanhanget berörs även kort principen om rättshandlingars verkliga innebörd.

Nästföljande kapitel presenterar innebörden av att en inkomst är att betrakta som prestationsbaserad, följt av en redogörelse av de skatterättsliga konsekvenser som följer därav. Redogörelsen tar avstamp i en introduktion av de olika inkomstslagen för att därefter i mer detalj studera de särskilda bestämmelser som finns på området, framför allt avseende beskattning av fåmansföretag. Därefter följer en redogörelse av fenomenet differentierad utdelning med särskilt fokus på praxisutvecklingen på området vilken exemplifierar möjligheterna till omklassificering av inkomster. Efter genomgången av rättsfall sammanställs delar av den kritik som avgörandena gett upphov till i en kommentar. En motsvarande redogörelse avseende carried interest följer därefter.

Nästkommade kapitel fördjupar sedermera diskussionen kring omklassificeringen utav inkomster och vilka faktorer som varit avgörande i bedömningen. De slutsatser som följer av studerad praxis summeras och kommenteras som en viktig del av analysen. Frågeställningarna diskuteras och besvaras i kronologisk ordning. Till att börja med analyseras rättsläget utifrån de slutsatser som kan dras av praxis. Nästföljande avsnitt består i en mer principiell diskussion avseende domstolens möjligheter att omklassificera inkomster skatterättsligt. Därefter belyses situationerna utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv, framför allt i ljuset av legalitetsprincipen, samt i förhållandet till neutralitetsprincipen. Slutligen följer en avslutning avsedd att summera de viktigaste slutsatserna och återknyta till uppsatsens syfte.

2 Den skatterättsliga tolkningen

2.1 Principerna om legalitet, neutralitet och likformighet

Två för skatterätten grundläggande begrepp är legalitet och förutsebarhet. Den skatterättsliga legalitetsprincipen syftar till att skydda den enskilde från godtycke och skapa förutsebarhet i beskattningen.³¹ Legalitetsprincipen kan även uttryckas som *nullum tributum sine lege*, nämligen *ingen skatt utan lag*.³² I principen innefattas föreskriftskravet, analogiförbudet, retroaktivitetsförbudet samt bestämdhetskravet.³³ I grundlagen stadgas kravet på föreskrifter, ett krav på likabehandling samt ett retroaktivitetsförbud, vilka måste beaktas vid rättstillämpningen.³⁴ Både begreppen legalitet och förutsebarhet kan således härledas ur grundlagen och får betraktas som viktiga grundpelare i beskattningen. Sammantaget kan konstateras att dessa aspekter utgör grunden för att beskattningen ska anses vara rättssäker.³⁵

I ett avgörande, där Regeringsrätten gör samma bedömning som kammarrätten, har kammarrätten uttalat följande om legalitetsprincipen: ”Det förhållandet att lagens förarbeten och det underliggande saksammanhanget talar emot denna innebörd kan med hänsyn till den skatterättsliga legalitetsprincipen inte föranleda åsidosättande av den klara lagregeln.”³⁶ Kort sagt är en rättstillämpning som går emot lagtextens ordalydelse inte möjlig i enlighet med principen, även om till exempel förarbeten talar för något annat. Hur strikt legalitetsprincipen har upprätthållits i praxis finns det emellertid olika uppfattningar om och tycks variera mellan olika fall.³⁷ Det är emellertid värt att poängtera att det främst är lagstiftarens uppgift att korrigera icke-tillfredsställande lagregler på skatterättsens område.³⁸

Ytterligare principer som genomsyrar skatterätten är neutralitetsprincipen och likformighetsprincipen. Den senare innebär att likartade, eller jämförbara, fall ska beskattas på likartat vis. Lagreglerna ska således leda till en rättvis och likformig beskattning.³⁹ Neutralitetsprincipen bygger på idén att

³¹ Se Tjernberg (2018) s. 23; Persson Österman, Skattenytt 2022 s. 485.

³² Se Hultqvist (1995) s. 5.

³³ Se Hultqvist, Skattenytt 2016 s. 732.

³⁴ Se 1 kap. 9 §, 2 kap. 10 § 2 st.; 8 kap. 2 § 2 p., 8 kap. 3 § 2 p. regeringsformen (1974:152) (RF).

³⁵ Se Persson Österman, Skattenytt 2022 s. 485.

³⁶ RÅ 1999 not. 245.

³⁷ Se Hultqvist (1995) s. 81.

³⁸ Se Bergström (1978) s. 65.

³⁹ Se SOU 2002:52 s. 110 f.; Lodin, m.fl. (2021) s. 42.

beskattningen inte ska styra hur de skattskyldiga väljer att agera och ordna sina mellanhavanden. Det är en ekonomisk princip som bygger på ett effektivitetskrav och antagandet att bäst resursallokering uppnås om inte beskattningen påverkar prisrelationer, utan således är neutral.⁴⁰ Även om fullkomlig neutralitet inte föreligger kan emellertid konstateras att målsättningen är att skattesystemet ska vara neutralt i den mån att skattemässiga överväganden inte ska påverka affärsmässiga beslut. Beskattningsreglerna ska således i möjligaste mån vara neutrala i valet mellan olika handlingsalternativ.⁴¹

2.2 Allmänt om tolkning av skattelagstiftning

En central fråga i en skatterättslig undersökning av gällande rätt är vilken metod som används, eller bör användas, vid tolkning av skattelagstiftning. Maktfördelningen i Sverige innebär att den dömande och den lagstiftande makten är uppdelade. Det kan härav inte anses önskvärt att genom lagstiftning bestämma hur lagen ska tolkas.⁴² Av kraven på likabehandling och föreskrifter följer lagtextens starka ställning på skatterättens område, vilken hindrar att lagregler tillämpas analogt utanför sitt betydelseområde. Vidare spelar lagstiftarens förarbeten en viktig roll vid skatterättslig tolkning och skapar viss bundenhet för domstolarna.⁴³

Det är av vikt att såväl rättstillämpningen som forskningen eftersträvar rationella och värderingsfria bedömningar samt tillvägagångssätt.⁴⁴ I både doktrin och skiljaktiga meningar i avgöranden framgår att det ofta finns olika uppfattningar om vad som utgör rätt metod och gällande rätt. Tjernberg lyfter att dessa skillnader kan bero på uppfattningen om vad som har hänt, alltså de faktum som är uppe för bedömning, eller hur lagtexten i fråga ska tolkas. Vidare framhålls att det finns *en* gällande rätt, men olikheterna ligger i uppfattningen om vad den gällande rätten är för samma fråga.⁴⁵ Trots att det inte föreligger en formell prejudikatbundenhet har emellertid prejudikat från Högsta förvaltningsdomstolen stor praktisk betydelse. Högsta förvaltningsdomstolen har i uppgift att leda rättstillämpningen och klarlägga riktlinjer för den skatterättsliga tolkningen.⁴⁶ Omständigheterna i det enskilda fallet påverkar givetvis domstolens tolkning och komplicerade sak- respektive bevisfrågor kan göra det svårt att utläsa allmängiltiga rättsregler ur avgörandet.⁴⁷

⁴⁰ Se Tikka, Skattenytt 2004 s. 657 ff.

⁴¹ Se Lodin m.fl. (2021) s. 43; SOU 2002:52, s. 111.

⁴² Se Tjernberg (2018) s. 18 f.

⁴³ Ibid. s. 19 och 23.

⁴⁴ Ibid. s. 15.

⁴⁵ Ibid. s. 19.

⁴⁶ Ibid. s. 17 och 55.

⁴⁷ Ibid. s. 56.

En metod för skatterättslig tolkning är att den textuella tolkningen som strikt ser till lagregelns skrivna lydelse. En annan metod är förarbetsanvändning, vilken inbegriper en studie av förarbetsuttalanden. Förarbetena kan bidra med beskrivningar av syftet med bestämmelser såväl som detaljerade förklaringar av specifika rekvisit. Ytterligare en metod inbegriper, utöver ovan nämnda rättskällor, även uttalanden om ändamål, såsom rättspolitiska värderingar, bakom hela regelområdet. Sistnämnda metod framstår som betydligt ovanligare vid den skatterättsliga lagtolkningen.⁴⁸ Som anført ovan måste rättstillämpningen rymmas inom lagtextens lydelse. Tjernberg pekar emellertid på vikten av att för den sakens skull inte se på lagtexten isolerad från sitt systematiska sammanhang. Beroende på omständigheterna kan med *sammanhang* åsyftas till exempel det specifika stycket i paragrafen, den relevanta paragrafen, omkringliggande paragrafer eller kapitlet i inkomstskattelagen.⁴⁹

Lagtexten ordalydelse bör rimligen vara den främsta rättskällan för att utröna rättsläget. Förarbeten syftar i många delar till att klargöra avsikten med lagtexten och kan därmed fungera som ett hjälpmedel i själva rättstillämpningen. Högsta förvaltningsdomstolen hänvisar inte sällan till förarbeten i sina avgöranden och får härigenom anses belysa förarbetenas betydelse i den skatterättsliga tolkningen. Detta bidrar till rättstillämpningens förutsebarhet och ökar rättssäkerheten.⁵⁰ Förarbetsuttalanden kan emellertid inte användas okritiskt och resultera i en tolkning utanför lagtextens lydelse.⁵¹

Som nämnt föreligger ingen formell prejudikatbundenhet, trots detta har rättspraxis en betydande roll för rättstillämpningen i praktiken. Även avgöranden från underinstanserna och besked från Skatterättsnämnden har betydelse i praktiken men vid lagtolkning bör dessa inte tillskrivas någon auktoritet. Avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen spelar emellertid en betydande roll i hur gällande rätt ska tolkas och förstås. Som prejudikatinstans är det vidare av vikt att domstolen formulerar tydliga domskäl samt är konsekvent och koherent vid sin rättstillämpning som ett centralt led i rättssäkerheten.⁵²

Principen om *in dubio contra fiscum* innebär att lagstiftning ska tolkas till den skatteskyldiges fördel i de fall då lagtexten är oklar och bjuder flera möjliga tolkningar. Principen är emellertid inte lagstadgad i skatterätten och har varit föremål för kritisk diskussion i doktrin.⁵³ Rättspraxis ger inte uttryck för en sådan *in dubio contra fiscum*-princip vid tolkning av otydlig lagtext. Tillämpning av principen riskerar hamna i konflikt med föreskriftskravet samt kravet på likabehandling och kan konstateras inte tillmätas någon vidare betydelse i vare sig rättstillämpningen eller doktrin.⁵⁴ Det har emellertid konstaterats

⁴⁸ Se Tjernberg (2018) s. 19 f.

⁴⁹ Ibid. s. 136.

⁵⁰ Ibid. s. 83 ff.

⁵¹ Ibid. s. 91 ff.

⁵² Ibid. s. 55 ff.

⁵³ Ibid. s. 30 ff.

⁵⁴ Ibid. s. 137.

följa av legalitetsprincipen att den skatteskyldiges fördel ska beaktas vid tolkningen av oklarheter i lagtext, även om detta får ringa genomslag i praktiken.⁵⁵

2.3 Skatterättslig omklassificering

Klassificeringen av en inkomst har en civilrättslig och en skatterättslig sida. I doktrinen framhålls civilrätten såsom prejudiciell i en skatterättslig kontext men det exakta förhållandet är omdiskuterat.⁵⁶ Hultqvist menar att civilrättens prejudiciella ställning motiveras framför allt av legalitetsprincipens föreskriftskrav, vars innebörd är att skatt endast får uttas med stöd av föreskrifter i lag.⁵⁷ Således måste skatterättsliga lösningar alltid rymmas inom föreskrifternas lydelse och begreppsfrågor blir följaktligen essentiella.⁵⁸ När det i rättsfaktumledet i skattereglerna används civilrättsliga termer menar Hultqvist att det får anses mycket sannolikt att regeln anknyter till just civilrättsliga förhållanden. Rättssystemet förutsätts vara koherent och följaktligen förutsätts även betydelsen av begrepp vara densamma genomgående i systemet, om inte särskilda skäl talar emot en sådan tolkning. Vidare bör betonas vikten av att låta begreppsbestämningen ske på ett neutralt sätt, utan att i förväg beakta slutresultatet i form av beskattningskonsekvenser.⁵⁹

I det fall en civilrättslig disposition skulle innebära för lagstiftaren icke önskvärda skatterättsliga följder, kan emellertid införandet av särskilda skatteregler råda bot på en sådan effekt.⁶⁰ Utgångspunkten är således att det i allmänhet saknas anledning att frångå den klassificering som parterna har valt för sina mellanhavanden.⁶¹ En viktig skillnad att beakta är emellertid att civilrätten är dispositiv till skillnad från skatterätten vars karaktär är indispositiv.⁶²

I ett betänkande rörande 3:12-reglerna anges att ”Utredningens analys visar entydigt att det krävs särskilda regler för att komma till rätta med det omvandlingsproblem som det nuvarande svenska skattesystemet ger upphov till. Det saknas förutsättningar att förhindra omvandling av arbetsinkomster till kapitalinkomster med de allmänna regler och principer som finns på skatteområdet.”⁶³ Vidare anförs att det torde saknas skäl att frångå principen om att respektera de skattskyldigas rubricering av rättshandlingar då utdelning tas ut från ett fåmansföretag. Emellertid skulle det kunna hävdas att den korrekta

⁵⁵ Se Rabe & Hellenius (2011) s. 491.

⁵⁶ Se Emblad (2020) s. 140 ff.

⁵⁷ Se Hultqvist, Skattenytt 1999 s. 395; 8 kap. 2 § 2 p., 8 kap. 3 § 2 p. RF.

⁵⁸ Se Emblad (2020) s. 505.

⁵⁹ Se Hultqvist, Skattenytt 2007 s. 697 f.

⁶⁰ Se Simon-Almendal, Juridisk tidskrift 2012/13 s 604 f., avseende fenomenet *blankning* som uttryckligen inte ska anses vara en avyttring enligt 44 kap. 9 § IL och såldes inte beskattas därefter; se även SOU 2002:52, s. 122; Bergström (1978) s. 91.

⁶¹ Se exv. RÅ 2000 ref 56; SOU 2002:52, s. 121.

⁶² Se Simon-Almendal, Juridisk tidskrift 2012/13 s. 604.

⁶³ Se SOU 2002:52, s. 17 och s. 122.

benämningen i somliga fall är *lön* snarare än *utdelning*. Under förutsättning att utdelningen ryms inom företagets utdelningsbara belopp konstateras dock att rubriceringen bör godtas som civilrättsligt giltig och att den därmed bör respekteras även skatterättsligt. Sammanfattningsvis konstateras att det endast borde vara möjligt att frångå de skattskyldigas civilrättsliga rubricering av en rättshandling i extremfall. Detta med hänvisning till avsaknaden av särskilda regler.⁶⁴

Rättspraxis har i flertal fall visat att omklassificering utav rättshandlingar, parterna emellan, kan ske under särskilda förutsättningar. Hur en sådan omklassificering kan motiveras redogörs för i följande kapitel.⁶⁵

2.4 Verklig innebörd

När det i skatterätten talas om olika tolkningsmetoder, talas ibland om principen om rättshandlingars verkliga innebörd. Skatterättens föreskriftskrav innebär förvisso att tillämpningen av en bestämmelse är begränsad i den mån att domstolen inte genom ändamåls- och konsekvensresonemang kan vidga dess tillämpningsområde.⁶⁶ Föreskriftskravet hindrar emellertid inte att domstolen vid rättstillämpning tolkar och analyserar rättshandlingar för att säkerställa att den formella beteckningen överensstämmer med dess ”verkliga innebörd”.⁶⁷ Rättshandlingar vars rubricering inte överensstämmer med det reella innehållet är likväl avsedda att fullföljas av parterna i enlighet med sin rubricering och skiljer sig från rent ogiltiga skenrättshandlingar.⁶⁸ Nämda tolkning och analys syftar till att söka just rättshandlingens verkliga innebörd för att således kunna lägga denna till grund för beskattningen och därmed bortse från den formella beteckningen.⁶⁹ Värt att poängtera är emellertid att en omklassificering inte är möjlig på den grund att man inte tycker om beskattningskonsekvenserna som rubriceringen medför.⁷⁰

I Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden kan sammantaget konstateras att det i domskälen inte förekommer något resonemang om en specifik skatterättslig metod för omklassificering av inkomsters karaktär.⁷¹ Regeringsrätten har emellertid uttalat att: ”Allmänt gäller att beskattning skall ske på grundval av rättshandlingars verkliga innebörd oavsett den beteckning de åsatts”.⁷² I doktrinen framhålls att enskilda bör kunna förlita sig på att en civilrättsligt korrekt rubricering står sig skatterättsligt, även om en sådan

⁶⁴ Se SOU 2002:52 s. 119 ff.

⁶⁵ Se avsnitt 4.2 och avsnitt 5.2.

⁶⁶ Se Burmeister (2012) s. 20.

⁶⁷ Se Simon-Almendal, Juridisk tidskrift 2012/13 s. 605; Burmeister (2012) s. 10.

⁶⁸ Se Burmeister (2012) s. 11.

⁶⁹ Se Simon-Almendal, Juridisk tidskrift 2012/13 s. 605 f.

⁷⁰ Ibid. s. 607.

⁷¹ Se Emblad (2020) s. 508; Hultqvist, Skattenytt 1999 s. 401 f.; Tjernberg (2018) s. 21 f.

⁷² Se RÅ 1998 ref. 19.

hållning inte kan upprätthållas förbehållslöst.⁷³ Det har även hävdats att den civilrättsliga och den verkliga innebörden är samma sak.⁷⁴

⁷³ Se Simon-Almendal, Juridisk tidskrift 2012/13, s. 600; Burmeister (2012) s. 279.

⁷⁴ Se von Bahr, Skattenytt 2014 s. 160; jfr. Emblad (2020) s. 377.

3 Prestationsbaserad ersättning

3.1 De olika inkomstslagen

I beskattningsrätten förekommer tre inkomstslag: näringsverksamhet, kapital, och tjänst, för vilka resultaten beräknas och beskattas i respektive inkomstslag.⁷⁵

Till inkomstslaget näringsverksamhet hör inkomster och utgifter på grund av förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt.⁷⁶ För juridiska personer är endast detta inkomstslag aktuellt och innebär en skattesats på 20,6 procent.⁷⁷ För fysiska personer kan emellertid samtliga inkomstslag aktualiseras.⁷⁸ Till inkomstslaget kapital räknas inkomster och utgifter på grund av innehav av tillgångar och skulder samt i form av kapitalvinster och kapitalförluster. Vidare föreskrivs att inkomster och utgifter som räknas till inkomstslaget näringsverksamhet inte hör till inkomstslaget kapital. På en kapitalinkomst beskattas följaktligen överskottet som utgångspunkt med en statlig inkomstskatt på 30 procent i inkomstslaget kapital.⁷⁹ Utdelning på onoterade andelar ska emellertid endast tas upp till fem sjättedelar, vilket ger en effektiv skattesats på 25 procent.⁸⁰

Den gemensamma nämnaren för inkomster som faller inom inkomstslaget tjänst är att de avser ersättning för någon form av arbetsprestation. Till inkomstslaget tjänst räknas inkomster och utgifter på grund av tjänst till den del de inte ska räknas till inkomstslaget näringsverksamhet eller kapital.⁸¹ Sådan förvärvsinkomst beskattas således i inkomstslaget tjänst med kommunal inkomstskatt samt statlig inkomstskatt för den del som överstiger en viss skiktgräns.⁸² Den kommunala skattesatsen ligger i genomsnitt på 32,24 procent, med ytterligare 20 procent i statlig inkomstskatt på den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger skiktgränsen.⁸³ Härutöver påförs arbetsgivaren i regel även arbetsgivaravgifter.⁸⁴

Av systematiken i inkomstskattelagen följer en hierarki avseende hur inkomstslagen ska prövas. Det framgår av lagtexten att prövningen först ska

⁷⁵ Se 1 kap. 5–6 och 8 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) (IL).

⁷⁶ Se 13 kap. 1 § IL.

⁷⁷ Se 1 kap. 7 § IL; 13 kap. 2 § IL; 65 kap. 10 § IL.

⁷⁸ Se 1 kap. 5–6 §§ IL.

⁷⁹ Se 41 kap. 1 § IL; 65 kap. 7 § IL.

⁸⁰ Jfr. 48 kap. 5 § IL e contrario; 42 kap. 15a IL.

⁸¹ Se 10 kap. 1 § IL; 11 kap. 1 § IL.

⁸² Se 65 kap. 3 § och 5 § IL.

⁸³ Se SCB Statistikmyndigheten, 'Kommunalskatterna 2022'; 65 kap. 5 § IL.

⁸⁴ Se socialavgiftslagen (2000:980).

avse om inkomsten platsar i inkomstslaget näringsverksamhet, om så inte är fallet går prövningen vidare till inkomstslaget kapital. Om inkomsten inte platsar i varken inkomstslaget näringsverksamhet eller kapital, aktualiseras inkomstslaget tjänst till vilket inkomster på grund av tjänst räknas till den del de inte ska räknas till inkomstslaget näringsverksamhet eller kapital. Inkomstslagen definieras sålunda till viss del i relation till varandra och sistnämnda inkomstslag utgör således en slags ”slasktratt”.⁸⁵

3.2 Särskilda bestämmelser

Kapitalvinst och utdelning på aktier i fåmansföretag utgör ett exempel på en särreglering från ovannämnda. Utmärkande för dessa företag är att fyra eller färre delägare äger andelar som motsvarar över hälften av rösterna för samtliga andelar i företaget.⁸⁶ I det fall fåmansföretaget är ett aktiebolag förutsätts vidare att det är onoterat.⁸⁷ Om andelsägaren, eller närstående till denne, är verksam i betydande omfattning i företaget är andelarna kvalificerade och beskattning sker följaktligen enligt en lagstadgad schablon.⁸⁸ Andelarna anses även kvalificerade om ett fåmansföretag, indirekt eller direkt, äger andelar i ett annat fåmansföretag och andelsägaren, eller någon närstående, varit verksam i detta fåmansföretag i betydande omfattning.⁸⁹ Andelarna är även kvalificerade om andelsägaren, eller till denne närstående, är verksam i betydande omfattning ett annat fåmansföretag som bedriver samma eller likartad verksamhet som förstnämnda bolag.⁹⁰ På grund av fåmansföretagets särskilda karaktär anses en del av inkomsten automatiskt vara hänförlig till fåmansföretagarens arbetsinsatser och löneuttag.⁹¹ Dessa särskilda regler hindrar att kapitalvinst och inkomster från utdelning i sin helhet beskattas som kapitalinkomster samt begränsar fåmansföretagarens valmöjlighet mellan lön och utdelning.⁹²

Vid tillämpning av dessa bestämmelser, även kallade 3:12-reglerna, sker beskattning enligt följande.⁹³ Kapitalvinst och utdelning som motsvarar

⁸⁵ Se Gunne, Svensk skattetidning 2016:3 s. 217 ff.; prop. 1989/90:110 s. 305; 10 kap. 1 §, 13 kap. 1 § respektive 41 kap. 1–2 §§ IL.

⁸⁶ Se 56 kap. 2 § IL; se även 57 kap. 3 § 2 st. IL enligt vilken förutsättningarna anges för att flera delägare anses som en enda delägare.

⁸⁷ Se 56 kap. 3 § IL.

⁸⁸ Se 57 kap. 4 § 1 st. 1 p. IL; Nilsson, Karnov lagkommentar till 57 kap. IL (JUNO).

⁸⁹ Se 57 kap. 4 § 1 s. 2 p. IL. Vid bedömningen beaktas omständigheterna under beskattningsåret eller något av de fem föregående beskattningsåren. Samma bedömning gäller om det är ett fåmanshandelsbolag som fåmansföretaget äger eller ägt andelar i.

⁹⁰ Se 57 kap. 4 § 1 st. 3 p. IL. Även här beaktas omständigheterna under beskattningsåret eller något av de fem föregående beskattningsåren. Samma bedömning gäller om det är ett fåmanshandelsbolag som bedriver samma eller likartad verksamhet i vilket andelsägaren eller dess närstående varit verksam i.

⁹¹ Se 57 kap. 2 § IL; Tivéus (2019) s. 17.

⁹² Se 57 kap. 2 § IL; Nilsson, Karnov lagkommentar till 57 kap. IL (JUNO).

⁹³ Se Tivéus (2019) s. 16.

gränsbeloppet⁹⁴ tas upp till två tredjedelar i inkomstslaget kapital, vilket resulterar i en effektiv skattesats på 20 procent. Belopp överstigande gränsbeloppet beskattas i inkomstslaget tjänst med en takregel på 90 inkomstbasbelopp under beskattningsåret avseende utdelning, respektive 100 inkomstbasbelopp, under avyttringsåret och de fem föregående beskattningsåren, beträffande kapitalvinst. Överstigande del beskattas i inkomstslaget kapital med 30 procent.⁹⁵

Syftet till denna särreglering av fåmansföretag motiveras av likformighets- och rättviseskäl. Avsikten är att den som äger och arbetar i ett fåmansföretag i möjligaste mån ska få samma beskattningskonsekvenser som en löntagare som äger aktier i exempelvis ett börsnoterat bolag. Samma faktiska arbets- och kapitalinkomst ska således som utgångspunkt medföra samma skatt.⁹⁶ Tillämpligt beloppstak avser att förenkla beskattningen. I förarbeten konstateras att det i praktiken inte är möjligt att avgöra vad som i själva verket är arbets- respektive kapitalinkomst i fåmansföretag.⁹⁷ Andelarna är emellertid inte kvalificerade i det fall utomstående i betydande omfattning äger del i företaget och har rätt till utdelning.⁹⁸ I förarbetena har konstaterats att gränsen för vad som utgör *betydande omfattning* är ett utomståendeägarande av minst 30 procent. Följden härav är att ovannämnda fördelningsregler inte är tillämpliga då risken för inkomstomvandling är mindre.⁹⁹ Om det föreligger *särskilda skäl* kan emellertid andelarna, trots det utomstående ägandet, anses vara kvalificerade.¹⁰⁰

Ytterligare ett exempel på lagstiftning, som på ett normativt plan styr klassificeringen utav inkomster, avser så kallad byggmästarrörelse.¹⁰¹ Detta utgör ett illustrativt exempel på den skatterättsliga klassificeringens normenlighet. En fastighet som förvärfvas av någon som bedriver byggnadsrörelse eller handel med fastigheter kommer nämligen, i vissa särskilda situationer, i förvärvarens hand att vara en lagertillgång.¹⁰² Företeelsen kallas för byggmästarsmitta och innebär i korthet att tillgången i skattehänseende utgör en lagertillgång hos förvärvaren, i stället för en kapitaltillgång, trots att fastigheten inte förvärvats för att yrkesmässigt omsättas.¹⁰³

I det fall en person under sin livstid lägger ner omfattande arbete på sin sommarstuga, och därefter bestämmer sig för att sälja fastigheten, kommer

⁹⁴ Se 57 kap. 10 och 11 §§ IL.

⁹⁵ Se 57 kap. 21 och 22 §§ IL; 57 kap. 20 och 20a §§ IL.

⁹⁶ Se prop. 1990/91:54 s 218 f.

⁹⁷ Ibid. s 219.

⁹⁸ Se 57 kap. 5 § IL.

⁹⁹ Se prop. 1989/90:110 s. 468.

¹⁰⁰ Se 57 kap. 5 § IL.

¹⁰¹ Se 27 kap. 2–7 §§ IL.

¹⁰² Se 27 kap. 4 § IL; se undantag i 27 kap. 5 § IL.

¹⁰³ Se Nilsson, Karnov lagkommentar till 27 kap. 4 § IL (JUNO); Skatteverkets rättsliga vägledning, 'Byggmästarsmitta'; se definition av lagertillgång i 17 kap. 3 § IL.

vinsten i sin helhet att beskattas i inkomstslaget kapital.¹⁰⁴ Om fastigheten däremot är byggmästarsmittad kommer en försäljning att innebära beskattning i inkomstslaget näringsverksamhet, även om personen endast förvaltat fastigheten.¹⁰⁵ De beskrivna situationerna utgör målande exempel på skattesystemets normativa utformning. Beskattningskonsekvenserna i de båda fallen kan uppfattas som ologiska i en enskild situation men följer emellertid uttryckligen av lagtexten. Sammanfattningsvis kan konstateras att frågan vad som utgör ersättning för en arbetsprestation är en annan än vad som de facto ska *beskattas* som sådan ersättning.¹⁰⁶

¹⁰⁴ Se Bergkvist m.fl., Svensk skattetidning 2011 s. 336; 41 kap. 2 § IL; 45 kap. IL.

¹⁰⁵ Se 27 kap. 2 och 4 §§ IL.

¹⁰⁶ Se Bergkvist m.fl., Svensk skattetidning 2011 s. 336.

4 Differentierad utdelning

4.1 Inledning

En grundläggande princip i aktiebolagsrätten är likhetsprincipen. Utgångspunkten är följaktligen att varje aktie av samma slag ska ha lika rätt i bolaget och alltså ge identiska rättigheter och skyldigheter oavsett vem som innehar aktien.¹⁰⁷ Likhetsprincipen avser att skydda minoritetsägare och avsteg från principen kan följa av bolagsstämmebeslut, under förutsättning att samtliga aktieägare är överens. Således kan beslut fattas som ger olika aktier rätt till olika stor utdelning. En förutsättning är givetvis att utdelningsbeloppet ryms inom bolagets utdelningsbara medel och därmed inte utgör en olovlig utdelning.¹⁰⁸ När samtliga aktieägare är eniga, och utdelningen lovligen, saknas förutsättningar att klandra stämmebeslutet.¹⁰⁹ Fenomenet differentierad utdelning, som innebär olika utdelning till ägare av aktier av samma slag, är förenlig med aktiebolagsrätten då det inte strider mot lagens skydd mot vare sig borgenärer eller minoritetsägare.¹¹⁰

Eftersom det saknas en skatterättslig legaldefinition för utdelning, bör man därmed utgå från civilrätten såsom prejudiciell i sammanhanget. Med denna utgångspunkt följer att en aktiebolagsrättsligt riktig utdelning också ska ses som utdelning skatterättsligt.¹¹¹ Utdelning ska sedermera beskattas i inkomstslaget kapital och i tillämpliga fall enligt 3:12-reglerna i inkomstskattelagen.¹¹² Vid differentierad utdelning har praxis emellertid visat på att en gränsdragning måste ske i det fall ersättningen de facto utgör ersättning för arbetsprestation och därmed härrör till inkomstslaget tjänst. Bedömningen härav görs i det enskilda fallet.¹¹³

4.2 Rättsutveckling i praxis

4.2.1 RÅ 2000 ref. 56

Alla aktier i ett aktiebolag var av samma slag men utdelning skulle, i enlighet med ett aktieägaravtal, differentieras aktieägarna emellan. Aktieägarna bedrev olika delar av bolagets verksamhet och lönsamheten i respektive

¹⁰⁷ Se 4 kap. 1 § aktiebolagslagen (2005:551) (ABL); Andersson, Johansson & Skog, Nordstedts Juridiks lagkommentar till 4 kap. 1 § ABL (JUNO).

¹⁰⁸ Se Tjernberg, Skattenytt 2021 s 41; Lundén & Bokelund Svensson (2020) s. 342 f.; Sevenius, 'Riktad utdelning', FAR Online; jfr. 17 kap. 3 § ABL.

¹⁰⁹ Jfr. 7 kap. 50 § ABL.

¹¹⁰ Se Tjernberg, Skattenytt 2021 s. 41.

¹¹¹ Jfr. 42 kap. IL; Tjernberg, Skattenytt 2021 s. 41.

¹¹² Se 41 kap. 1 § IL; 57 kap. IL.

¹¹³ Se 10 kap. 1 § IL; Kardvik & Samuelsson, 'Differentierad utdelning', FAR Online; se vidare i avsnitt 4.2.

verksamhetsgren låg till grund för varje aktieägares utdelning. Ett internt resultat för varje aktieägare fastställdes för att sedan ligga till grund för deras individuella utdelning. Fördelningen av bolagets vinst var alltså resultatberoende.

Regeringsrätten anförde att det i allmänhet saknas anledning att behandla belopp som enligt bolagsstämmobeslut betalas ut till aktieägarna som annat än utdelning. Principen att låta bolagets rubricering kvarstå i beskattningsskedet poängterades emellertid inte kunna upprätthållas utan undantag. Vidare uttalades att denna princip inte bör upprätthållas i en aktiebolagsrättsligt säregen situation som innebär att aktier av samma slag ger olika utdelning beroende på vem som äger dem. I målet förelåg en direkt koppling mellan aktieägarens utdelning och lönsamheten i dennes verksamhetsgren och Regeringsrätten fann därmed att den del av utdelningen på en aktie som översteg den lägsta utdelningen på någon aktie i bolaget, utgjorde ersättning för aktieägarens arbetsprestation. Det överstigande beloppet skulle följaktligen beskattas i inkomstslaget tjänst. Värt att notera är att aktiebolaget var ett fåmansföretag även om detta inte uttryckligen nämndes i målet.¹¹⁴

4.2.2 RÅ 2007 not. 129

I ett fåmansföretag fanns två olika aktieslag mellan vilka utdelningen differentierades beroende på resultatet i bolagets olika regioner. I samband med en sammanslagning av verksamheterna i X Öst AB och Väst X AB överläts samtliga andelar till X AB. Aktieägarna som tidigare ägt aktier i X Öst AB innehade nu A-aktier i det nya bolaget, respektive B-aktier för de tidigare ägarna av X Väst AB. De olika aktieslagen medförde olika rösträtt men i bolagsordningen förekom ingen föreskrift som medgav olika rätt till utdelning. Utdelningen i målet avsågs att utgå lika till samtliga aktieägare av samma aktieslag och oberoende av deras individuella prestation. Utdelningen skulle däremot baseras på regionens totala resultat. Med anledning av detta fann Skatterättsnämnden att det saknades skäl att behandla utdelningen på annat vis än vad som följer av inkomstskattelagens fåmansföretagsregler.

Nämndens ordförande samt sekreterare var emellertid skiljaktiga. De menade att omständigheten att aktierna medförde olika rösträtt borde sakna betydelse i frågan då bolagsordningen inte föreskrev olika rätt till utdelning och att aktierna därför borde anses vara av samma slag. Med hänsyn till omständigheterna i övrigt, var de att anse så pass likartade de i RÅ 2000 ref. 56, att bedömningen borde bli densamma även i detta fall.

Regeringsrätten fastställde emellertid Skatterättsnämndens förhandsbesked i ett notisavgörande.

¹¹⁴ Se RÅ 1997 ref. 81 där ett förhandsbesked om samma bolag varit föremål för prövning.

4.2.3 HFD 2019 ref. 52

Ett aktiebolag bestående av olika verksamhetsgrenar avsåg att för varje gren emittera en serie preferensaktier som teammedlemmarna skulle få förvärva. Antalet preferensaktierna varje teammedlem fick förvärva skulle variera på faktorer som till exempel senioritet. Inom varje serie skulle aktierna emellertid medföra lika rätt till utdelning och utdelningen i serien skulle baseras på resultatet i respektive verksamhetsgren. Preferensaktierna skulle förvärfvas till marknadsvärde och teammedlemmarna skulle erhålla marknadsmässig lön.

Högsta förvaltningsdomstolen hänvisade till tidigare praxis, i vilken konstaterats att principen att behandla belopp som enligt bolagsstämman beslutats utgöra utdelning i allmänhet ska behandlas som sådan även skatterettsligt, inte kan upprätthållas undantagslöst. Ett sådant undantag föreligger "[...] i den aktiebolagsrättsligt säregna situation som nu är föremål för bedömning och som innebär att aktier av samma slag skall ge olika utdelning beroende på vem som äger dem".¹¹⁵ Eftersom utdelningen i detta fall var beroende av resultatet av det gemensamma arbetet i verksamhetsgrenen fann domstolen att tidigare nämnda *direkta koppling* förelåg. En viktig skillnad i RÅ 2000 ref. 56 är att aktierna då var av samma slag. Att teammedlemmarna i förevarande fall fick förvärva olika antal preferensaktier, baserat på bland annat senioritet, menade Högsta förvaltningsdomstolen emellertid vara en fördelningsprincip som i praktiken kunde innebära att differentiering i hög grad kunde ske även mellan aktieägare av samma aktieslag. Vidare menade domstolen att ingenting hindrar att endast en teammedlem fick förvärva en viss slags aktie och därmed även ha ensamrätt till utdelningen.

Med hänsyn till det anförda kom domstolen fram till att situationen var jämförbar med den som bedömdes i nyssnämnd praxis. Den löpande utdelningen från preferensaktierna ansågs utgöra ersättning för en arbetsprestation och Skatterättsnämndens förhandsbesked ändrades i denna del.

4.2.4 HFD 2020 ref. 1

Ett fåmansföretag ägdes till lika delar av A.K och D.L. Aktierna var kvalificerade men A.K hade slutat arbeta i företaget och skulle sälja sin andel till D.L. A.K. skulle ersättas motsvarande hälften av bolagets värde i form av utdelning. Samtliga aktier i bolaget hade likvärdig rätt till utdelning men enligt delägarnas överenskommelse skulle endast A.K:s aktier ge utdelning. Anledningen härtill var överlåtelsen av aktieinnehavet och således oberoende av delägarnas respektive arbetsinsatser.

Högsta förvaltningsdomstolen fann följaktligen att eftersom den riktade utdelningen utgjorde en del av ersättningen för dessa aktier, saknades det

¹¹⁵ Se RÅ 2000 ref. 56.

anledning att behandla ersättningen till A.K. som ersättning för en arbetsprestation. Den riktade utdelningen skulle endast beskattas i enlighet med inkomstskattelagens fåmansföretagsregler.

4.3 Kommentar

Sammantaget kan konstateras att Högsta förvaltningsdomstolen bortser från den differentierade utdelningens aktiebolagsrättsliga giltighet i somliga situationer. Förutsättningarna för en inkomstklassificering är att en aktiebolagsrättsligt säregen situation ska föreligga, vilken innebär att aktier av samma slag ger olika utdelning beroende på dess ägare, samt att differentieringen ska vara kopplad till dennes arbetsprestation. Genom att inledningsvis konstatera att utdelningen inte är i strid mot bolagsrätten tycks Högsta förvaltningsdomstolen emellertid utgå från bolagsrätten. Hur denna omklassificering i närmare detalj gått till framgår emellertid inte av domskälen. Huruvida inkomsten omklassificeras civilrättsligt och därefter läggs till grund för beskattningen, eller om det civilrättsliga faktumet i stället omklassificeras skatterättsligt, förblir osagt.¹¹⁶

Tivéus kommenterar HFD 2019 ref. 52 och anser att utgången i målet torde blivit annorlunda om teamen inom verksamhetsgrenarna varit större och därmed delägarna av varje aktieslag fler.¹¹⁷ Ersättningens koppling till aktieägarnas individuella arbetsprestation var mindre tydlig i 2019 års fall än i de tidigare. Vid en jämförelse med RÅ 2007 not. 29, då en viss regions resultat varit styrande, väcks uppenbara gränsdragningsfrågor.¹¹⁸ Samma mål väcker i ett senare skede även frågan om endast själva utdelningen från preferensaktierna ska anses utgöra ersättning för arbetsprestation eller om omklassificeringen även bör träffa kapitalvinsten vid en framtida avyttring. Tivénus menar att det rimliga borde vara att kapitalvinsten skattemässigt behandlas på samma vis som utdelningen eftersom det annars vore alldeles för enkelt att kringgå detta.¹¹⁹ De särskilda omständigheterna i 2019 års fall kan emellertid till viss del innebära att avgörandet varit *in casu*.¹²⁰

I samband med det senaste avgörandet, HFD 2020 ref. 1, lyfter Tjernberg en fråga man inte kan låta bli att osökt fundera över, nämligen det faktum att utdelning i sammanhanget innebär en lägre beskattning. Tjernberg menar att det vore fullt möjligt att i enlighet med aktiebolagsrätten acceptera utdelningarna, och således nå motsatt slut, varav frågan blir om beskattningskonsekvenserna beaktats vid tiden för bedömningen.¹²¹ Om så skulle ha varit fallet

¹¹⁶ Se Tjernberg, Skattenytt 2021 s. 44.

¹¹⁷ Se Tivéus, Skattenytt 2020 s. 119.

¹¹⁸ Se Tjernberg, Skattenytt 2021 s. 47.

¹¹⁹ Se Tivéus, Skattenytt 2020 s. 117 ff. för en utförligare kommentar avseende aktier förvärvade på grund av tjänst.

¹²⁰ Se Tivéus, Skattenytt 2020 s. 120.

¹²¹ Se Tjernberg, Skattenytt 2021 s. 44.

kan vidare betvivlas huruvida bedömningen varit rationell och värderingsfri.¹²² Tjernberg menar emellertid att Högsta förvaltningsdomstolen etablerat en princip tillämplig på ovanbehandlade typsituation vid differentierad utdelning. Bedömningen fordras ske från fall till fall men principen får ändå anses skänka viss förutsebarhet.¹²³

Sammanfattningsvis kan även konstateras att bedömningen, huruvida den i praxis utvecklade principen om differentierad utdelning och dess koppling till arbetsprestation är tillämplig, görs utan hänsyn till 3:12-reglernas tillämplighet. I RÅ 2000 ref. 56 fann Regeringsrätten att den del av utdelningen som utgjorde ersättning för den skattskyldiges arbetsprestation skulle beskattas i inkomstlaget tjänst vid sidan av 3:12-reglerna. Med utgångspunkten att civilrätten är prejudiciell och beskattningskonsekvenserna ska följa den civilrättsligt korrekta klassificeringen kan en sådan tillämpning motiveras. Å andra sidan syftar de lagstadgade fåmansföretagsreglerna just till att förhindra inkomstomvandling och den av domstolen utvecklade principens tillämplighet i dessa fall kan därför ifrågasättas. Situationen och uppdelningen av inkomster mellan inkomstlagen är nämligen tydligt lagreglerad i de fall 3:12-reglerna är tillämpliga.¹²⁴

Avslutningsvis kan emellertid fastställas att då det föreligger en direkt koppling mellan aktieägarens differentierade utdelning och dennes mer eller mindre individuella arbetsinsats, kan utdelningen komma att betraktas såsom arbetsersättning. Ersättningen omklassificeras således och ska därmed tjänstebeskaas, detta trots att utdelningen är bolagsrättsligt giltig.

¹²² Jfr. avsnitt 2.2.

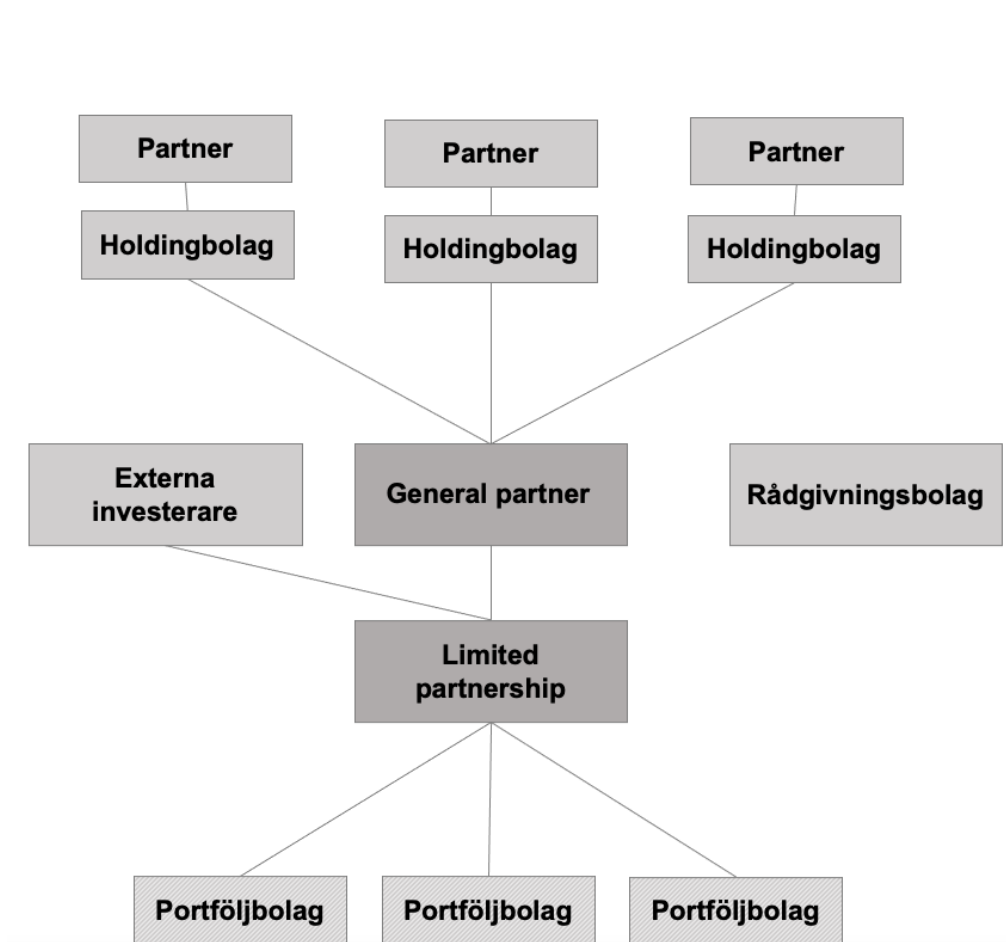
¹²³ Se Tjernberg, Skattenytt 2021 s. 44 f.

¹²⁴ Ibid. s. 45 f.; se avsnitt 3.2.

5 Carried interest

5.1 Inledning

Private equity är ett samlingsbegrepp som syftar på investeringar i onoterade företag, ofta i en uppstarts- eller tillväxtfas, i form av kapitaltillskott och inte lån. Sådant riskkapital delas sedermera in i olika kategorier beroende på i vilket skede investeringen görs. Gemensamt för private equity-investeringar är att de är typiskt sett görs av en fond som följaktligen innehar olika portföljbolag. Portföljbolagen i sin tur förväntas generera värdeskapande som resulterar i avkastning på investeringen.¹²⁵

Illustrationen visar ett förenklat exempel av en typisk struktur av en riskkapitalfond.¹²⁶

Begreppet *carried interest* används i internationella riskkapitalsammanhang och syftar på en särskild vinstandel för aktiva delägare i private equity-fonder. Delägarna som avses bidrar till värdetillväxten av portföljbolagen vilket i

¹²⁵ Se Marténg, Balans nr. 10, 2013; SVCA, 'Frågor och svar: Vad är private equity?'.
¹²⁶ Bilden utgår från illustrationen i Svensk skattetidning 2011:4 s. 333.

förlängningen medför att dessa kan avyttras med vinst.¹²⁷ Carried interest är således en slags differentiering av utdelning som ger vissa delägare rätt till en större vinstavkastning. Hur denna vinstdelning fördelas är föremål för förhandling parterna emellan och kan således variera därefter.¹²⁸

Förenklat är en riskkapitalfond i regel organiserad som ett limited partnership och kan i strukturen jämföras vid ett kommanditbolag i vilket *general partner*, det förvaltande bolaget, kan liknas vid en obegränsat ansvarig komplementär, och *limited partners*, alltså investerarna, agerar som kommanditdelägare. Vanligen är sådant limited partnership registrerat på Jersey eller Guernsey.¹²⁹ Fondbolaget innehar olika portföljbolag som utgör innehållet i själva fonden. Det är general partner-bolaget som beslutar om de olika investeringarna, typiskt sett utifrån inrådan från ett rådgivningsbolag, samt förvaltar och administrerar fonden. Förvaltningsarvodet bestäms på förhand och utgår till general partner-bolaget oberoende av investeringarnas tillväxt. General partner-bolaget ägs i sin tur av partners, genom holdingbolag, vilka typiskt sett även arbetar i rådgivningsbolaget varifrån de erhåller lön. Mellan investerarna och general partner-bolaget föreligger ett avtal som reglerar de principer som styr vinstfördelningen från fonden.¹³⁰ De partners som äger general partner-bolaget, antingen direkt eller indirekt, är ofta de som grundat och etablerat fonden. Utöver de externa investerarna förväntas även grundarna investera kapital i fonden för att de således vara med och även de ta risk i investeringarna.¹³¹

En typisk vinstfördelning i en riskkapitalfond kan förenklat se ut enligt följande. Investerarna, däribland general partner-bolaget, får först och främst igen investerat kapital jämte ränta. En förutsättning för att carried interest ska utgå är att vinsten överstiger en viss avtalad miniminivå. Denna brukar benämnas *hurdle rate* och innebär i regel en avkastning överstigande 10–15 procent efter avdrag för diverse kostnader. Då så är fallet fördelas den resterande vinsten på så vis att investerarna erhåller 80 procent och general partner-bolaget 20 procent, varav sistnämnda andel benämns carried interest. Denna på förhand avtalade vinstfördelningsprincip medför att general partner-bolaget kan erhålla vinstavkastning i långt större utsträckning än vad som motsvarar dess faktiskt kapitalandel i fonden. Eftersom avkastningen är beroende på fondens utveckling kan carried interest emellertid likväl utebli.¹³² Carried interest tilldelas därefter anställda i strukturens rådgivningsföretag och betalas huvudsakligen ut till ett av dem ägt företag eller kapitalförsäkring varigenom den anställde gjort investeringen.¹³³ Värt att nämna är att ersättningar som

¹²⁷ Se Finansdepartementets promemoria, 2012, s. 40.

¹²⁸ Se Nyman, Lundgren & Rösiö (2012) s. 37.

¹²⁹ Ibid. s 37 f.

¹³⁰ Se Bergkvist m.fl., Svensk skattetidning 2011:4 s. 332 f.

¹³¹ Se Staberg, Skattenytt 2022 s. 604; jfr. Grefberg, Balans nr. 2, 2012.

¹³² Se Bergkvist m.fl., Svensk skattetidning 2011:4 s. 333 f.

¹³³ Se Finansdepartementets promemoria, 2012, s. 40.

betalas ut på grund av kapitalförsäkringar är skattefria.¹³⁴ En annan förekommande variant är utbetalning av ränta på lån.¹³⁵

Internationellt sett utgör den ovan beskrivna vinstfördelningen sedan länge branschpraxis och är allmänt vedertagen.¹³⁶ Vinstdelningssystemen i riskkapitalfonder fungerar som incitament för ägare och anställda i rådgivningsbolaget att uppnå en så hög avkastning som möjligt, vilket även ligger i de externa investerarnas intresse.¹³⁷ Medan det i vissa länder har införts specifika regler för riskkapitalfondernas delägare, saknas emellertid särskilda beskattningsregler för carried interest i Sverige.¹³⁸ Finansdepartementet presenterade år 2012 en promemoria med förslag på hur carried interest skulle regleras men det resulterade emellertid inte i någon lagändring.¹³⁹

Private equity-branschen har hävdade att carried interest utgör avkastning på investerat kapital och således ska beskattas som utdelning på onoterade andelar, vilket innebär en skattesats på 25 procent. Initialt argumenterade Skatteverket tvärt emot att carried interest utgör ersättning för utförd arbetsprestation och därmed ska beskattas i inkomstslaget tjänst och medföra fulla sociala avgifter.¹⁴⁰ Rättsläget utreds nedan genom en redogörelse av praxis.

5.2 Rättsutveckling i praxis

5.2.1 Nordic capital-målet

Riskkapitalverksamheten i Nordic Capital bestod av limited partnerships. De var att likna vid kommanditbolag, varav externa investerare såsom försäkringsbolag, pensionsfonder och AP-fonder utgjorde kommanditdelägare, samt en general partner som komplementär med obegränsat ansvar. Via limited partnership placerades sedermera kapital i onoterade portföljbolag. Kapitalen i fråga stod de externa investerarna för till 98 procent och resterande två procent stod interna investerare för, dvs. nyckelpersoner i Nordic Capital-gruppen genom ägarbolag. Sammantaget utgör limited partnership, general partner och portföljbolagen en s.k. riskkapitalfond. I enlighet med ett investeringsavtal skulle vinster upp till en viss nivå fördelas utefter kapitalandel. Vinster överstigande denna nivå skulle differentieras så att 80 procent utgick

¹³⁴ Se 58 kap. 2 § IL; 8 kap. 14 § IL.

¹³⁵ Se Finansdepartementets promemoria, 2012, s. 40.

¹³⁶ Se Staberg, Skattenytt 2022, s. 606; jfr. Bergkvist m.fl., Svensk skattetidning 2011:4 s. 334; ILPA, 'ILPA Principles 3.0, Fostering Transparency, Governance and Alignment of Interests for General and Limited Partners'.

¹³⁷ Se Finansdepartementets promemoria, 2012, s. 40.

¹³⁸ Ibid. s. 41 ff., här nämns Danmark, Nederländerna och Tyskland som exempel.

¹³⁹ Se Gunne, Svensk Skattetidning 2019:2 s. 75.

¹⁴⁰ Se Grafberg, Balans nr. 2 2012; se redogörelse av rättspraxis nedan.

till externa investerare och 20 procent, carried interest, utgick till nyckelpersonerna.¹⁴¹

General partner-bolagen beslutade om investeringar i portföljbolagen och NC Advisory AB tillhandahöll rådgivning. General partner ägdes av nämnda nyckelpersoner, antingen direkt eller indirekt, vilka även agerat initiativtagare vid bildande av riskkapitalfonden. Vissa anställda i rådgivningsbolaget hade lånat ut kapital till fondverksamheten genom ett Participating Loan Agreement (PLA) som gav även dessa anställda rätt till carried interest. Detta mot att de betalat en premie avsedd att täcka en del av nyckelpersonernas risktagande vid bildande av fonden.¹⁴²

Förvaltningsrätten dömde i enlighet med Skatteverkets uppfattning och menade att värdetillväxten i fonderna varit en direkt följd av nyckelpersonernas och PLA-innehavarnas arbetsprestationer som anställda i rådgivningsbolaget. Förvaltningsrätten tillämpade principen om rättshandlingars verkliga innebörd och fann att carried interest skulle anses vara inkomst av näringsverksamhet i rådgivningsbolaget och för mottagarna ses som en löneförmån för vilken bolaget skulle påföras arbetsgivaravgifter.¹⁴³

Avgörandet överklagades till kammarrätten som konstaterade att investeringsavtalen var civilrättsligt giltiga. Kammarrätten fann att Nordic Advisory AB endast haft en rådgivande funktion och konstaterade, mot bakgrund av bevisningen i målet, att värdetillväxten i fonderna var hänförlig till ett flertal olika omständigheter utöver de nämndas arbetsprestationer. Det fanns således inget stöd för att investeringsavtalen haft en annan verklig innebörd och att carried interest skulle utgöra ersättning för arbetsprestationer. Kammarrätten fann sedermera att bolaget skulle beskattas i enlighet med dess deklarationer i vilka carried interest inte tagits upp som en inkomst.¹⁴⁴ Skatteverket överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som emellertid beslutade att inte meddela prövningstillstånd i målet och kammarrättens dom står således fast.¹⁴⁵

5.2.2 HFD 2014 ref. 71

Målet rörde ett förhandsbesked från Skatterättsnämnden. Avsikten hade varit att etablera en ny fond. AB Segulah hade med några andra bildat ett aktiebolag som skulle vara general partner (GPAB) för att sedan bilda ett limited partnership i Skottland (SLP). SLP skulle förvaltas av GPAB och bedriva fondverksamhet. I enlighet med ett investeringsavtal skulle GPAB erhålla

¹⁴¹ Se Förvaltningsrätten i Stockholms dom, mål nr. 4182–11; se även von Bahr, Skattemytt 2014 s. 156 f.

¹⁴² Ibid.

¹⁴³ Se Förvaltningsrätten i Stockholms dom, mål nr. 4182–11; se även von Bahr, Skattemytt 2014 s. 156 ff.

¹⁴⁴ Se Kammarrätten i Stockholms dom, mål nr. 8755–8764–12.

¹⁴⁵ Se Högsta förvaltningsdomstolens beslut, mål nr. 1058–1067–14.

carried interest om vinsterna översteg en viss nivå. Skatterättsnämnden hade tre frågor att ta ställning till varav den tredje avsåg beskattningen av carried interest i GPAB. Majoriteten i Skatterättsnämnden menade att den del av resultatet i SLP som belöpte sig på GPAB:s andel investerat kapital inte skulle tas upp till beskattning eftersom det var fråga om näringsbetingade andelar. Resterande del av resultatet skulle emellertid tas upp som inkomst av näringsverksamhet. Skatterättsnämnden motiverade sitt svar med hänvisning till den verkliga innebörden av investeringsavtalet, i vilket carried interest var att anse som en prestationsbaserad ersättning till GPAB såsom fondens förvaltare.

I inkomstskattelagen stadgas att när ett svenskt aktiebolag är delägare i en i utlandet beskattad juridisk person som avyttrat en delägar rätt med kapitalvinst, ska den del av vinsten som belöper på delägarens andel undantas från beskattning. Det sagda gäller endast om motsvarande kapitalvinst hade varit undantagen från beskattning om delägaren själv hade avyttrat tillgången.¹⁴⁶

Förhandsbeskedet överklagades och Högsta förvaltningsdomstolen avstod från att nämna doktrinen om verklig innebörd. I stället poängterade domstolen att om GPAB själv hade ägt de avyttrade portföljbolagen hade ägarandelen svarat mot GPAB:s andel av tillskjutet kapital, i förevarande fall två procent. Högsta förvaltningsdomstolen fastställde Skatterättsnämndens förhandsbesked och ansåg att två procent av vinsterna från avyttringarna skulle undantas beskattning hos GPAB. Ett justitieråd var skiljaktigt om menade att eftersom delägarna i SLP avtalat om företagets resultatfördelning, borde den överenskomna fördelning ligga till grund vid avgörandet av vad som utgör den del av vinsten som belöper sig på delägarens andel. Skiljaktige anförde att det saknades grund att behandla förekommande carried interest på annat vis än kapitalvinsten som svarade mot andelen av tillskjutet kapital.

5.2.3 HFD 2018 ref. 31

S.H. ägde andelar i tre nederländska bolag som i sin tur indirekt ägde andelar i utländska förvaltningsbolag vilka förvaltade tre riskkapitalfonder. S.H. fick utdelning från de nederländska bolagen härrörande från carried interest i förvaltningsbolagen. S.H. hade tagit upp inkomsten som utdelning på icke kvalificerade andelar i onoterade företag. EQT Partners AB (EQT) var ett rådgivningsbolag som förvaltningsbolagen anlidade och ersatte marknadsmässigt. S.H. var anställd i EQT men arbetade inte med rådgivning utan hade administrativa arbetsuppgifter. Skatteverket menade att S.H., genom sin anställning i rådgivningsbolaget, hade varit verksam i betydande omfattning i förvaltningsbolagen och att S.H:s andelar i de nederländska bolagen således var kvalificerade.

Både förvaltningsrätten och kammarrätten hade avslagit S.H:s överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade prövningstillstånd i frågan om en

¹⁴⁶ Se 25a kap. 23 § IL.

person kan anses verksam i betydande omfattning i ett fåmansföretag när denne är anställd i ett annat företag och inom ramen för denna anställning utför tjänster åt fåmansföretaget.

Lagregeln uppe för bedömning var 57 kapitlet 4 § första stycket, andra punkten, i inkomstskattelagen. Häri stadgas att med kvalificerad andel avses andel i ett fåmansföretag under förutsättning att företaget, direkt eller indirekt, har ägt andelar i ett annat fåmansföretag och andelsägaren varit verksam i betydande omfattning i detta fåmansföretag.¹⁴⁷ Högsta förvaltningsdomstolen hänvisade till förarbetena i vilka framgår att syftet med bestämmelserna i 57 kap. inkomstskattelagen är att motverka inkomstomvandling. Vidare framgår att reglerna enbart ska tillämpas om den skattskyldige, eller någon närstående, varit verksam inom företaget i sådan omfattning att dennes arbetsinsats har haft en påtaglig betydelse för vinstgenereringen i företaget.¹⁴⁸

Högsta förvaltningsdomstolen hänvisade till tidigare praxis där frågan om arbetsinsatser som en person utfört i ett fåmansföretag som konsult, på uppdrag av ett annat företag, kunde beaktas vid tillämpningen av fåmansföretagsreglerna.¹⁴⁹ Genom rättsfallet ansågs klarlagt att det inte krävs att en person är anställd i fåmansföretaget för att kunna beakta dennes arbetsinsatser. Att arbetsinsatserna sker inom ramen för en anställning i ett annat företag ansågs inte heller utesluta att de kunde beaktas. Förutsättningen för att beakta arbetsinsatserna är vidare att de haft en påtaglig betydelse för vinstgenereringen i företaget.

Prejudikatfrågan besvarades således jakande och innebärandes att kammarrättens dom stod sig. En person kan således anses vara verksam i betydande omfattning i ett fåmansföretag även om denne är anställd i ett annat företag och utför tjänster åt fåmansföretaget inom ramen för sin anställning.

5.2.4 HFD 2021 ref. 40

Valedo Partners Fund AB (Valedo) var ett fåmansföretag vars verksamhet gick ut på att förvärva en portfölj av bolag vilka de utvecklade för att sedan sälja med vinst. Även arbete innefattande analys och rådgivning skedde i Valedo. I Valedo fanns A-aktier respektive B-aktier. A-aktierna var stamaktier med tio röster per aktier vilka även svarade för 100 000 kr av aktiekapitalet och innehades av grundare, styrelseledamöter och vissa anställda. B-aktierna var preferensaktier med en röst per aktie, stod för 400 000 kr av aktiekapitalet och ägdes till ungefär 90 procent av externa investerare. Återstående 10 procent innehades av A-aktieägarna samt deras anhöriga. Den i målet

¹⁴⁷ Vid bedömningen av företagets ägande samt rekvisitet ”verksam i betydande omfattning” beaktas beskattningsåret och de fem senaste beskattningsåren. Detsamma gäller om någon närstående uppfyller verksamhetsrekvisitet.

¹⁴⁸ Se prop. 1989/90:110 del 1 s. 467 f. och s. 703.

¹⁴⁹ Se HFD 2013 ref. 11 I.

skattskyldige var verksam i betydande omfattning i Valedo och ägde indirekt såväl A- som B-aktier i bolaget via Stengrynnan Holding AB (Stengrynnan). Andelarna i Stengrynnan kunde av den anledningen vara kvalificerade.¹⁵⁰ Eftersom externa investerare i betydande omfattning ägde andelar i Valedo medförde emellertid utomståenderegeln att den skattskyldiges andelar endast var kvalificerade om det fanns särskilda skäl.¹⁵¹

Ett investeringsavtal hade träffats mellan Valedo och aktieägarna vilket innebar att B-aktieägarna skulle lämna ett aktieägartillskott på en miljard kronor för i huvudsak köp av portföljbolag. Ett par procent var avsedda för verksamhetskostnader i bolaget, däribland löner. Avtalet medförde en rätt för B-aktieägarna att lösa ut A-aktieägarna om löneuttaget översteg en viss nivå. Vidare gav vinstfördelningen i investeringsavtalet B-aktieägarna förtur till utdelning motsvarande investerat belopp, inklusive tio procents påslag om året för ränta. Därutöver skulle vinster fördelas på så vis att A-aktieägarna fick 20 procent och B-aktieägarna 80 procent.

Den skattskyldige menade att utdelningar från Stengrynnan skulle beskattas som kapitalinkomst från okvalificerade andelar. Skatteverket menade, å andra sidan, att andelarna var kvalificerade. Förvaltningsrätten fann att utomståenderegeln var tillämplig, medan kammarrätten därefter prövade frågan och fann att särskilda skäl mot att tillämpa utomståenderegeln förelåg. Kammarrätten anförde att A-aktieägarna, sett till andel investerat kapital, tagit en mycket liten ekonomisk risk och att överavkastningen som A-aktieägarna fått rätt till varit grundad på deras arbetsinsatser. Det ansågs inte visat att det utomstående ägandet i form av B-aktier hindrade att A-aktieägare tog ut utdelning i stället för lön. Vidare ansågs utdelning i enlighet med investeringsavtalet strida mot syftet med fåmansföretagsreglerna.

Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att det av investeringsavtalet framgick att B-aktieägarna finansierade verksamheten medan A-aktieägarna bidrog med sina arbetsprestationer. Avtalet hindrade att löner togs ut över en viss nivå och den rörliga delen av ersättning skulle lämnas i form av utdelning. Sammanfattningsvis fann domstolen att strukturen med de olika aktieslagen och parternas avtal om hur vinsten skulle fördelas snarare bidrog till att åstadkomma inkomstomvandling. Det utomstående ägandet motverkade således inte detta och särskilda skäl mot att tillämpa utomståenderegeln förelåg. Överklagandet avslögs.

5.2.5 Senare domar

I slutet av 2021 kom ett avgörande från kammarrätten i vilket frågan prövades huruvida carried interest som utbetalats från en fond till ett företag (Ugglå) skulle beskattas som avkastning på kapital i bolaget, eller som inkomst av

¹⁵⁰ Se 57 kap. 4 § 1 st. 2 p. IL.

¹⁵¹ Se 57 kap. 5 § IL.

tjänst hos T.B. som indirekt ägde Ugglå. T.B. hade varit anställd och verksam i fondens rådgivningsbolag. Ugglå hade bland annat innehaft så kallade Class C- och Class D-andelar i fonden, vilka berättigat bolaget till carried interest utan att en särskild kapitalinsats gjorts. Av ett fondavtal framgick att Class C-andelarna var förbehållna anställda som arbetade för fonden. Dessa andelsägare hade rätt till högre avkastning än övriga investerare, vilka enbart haft rätt till avkastning i förhållande till investerat kapital.

Den asymmetriska vinstdelningen ansåg kammarrätten motiverats med att Class C-innehavarna bidrog med arbetsinsatser. Det ansågs inte påverka bedömningen att ett direkt samband mellan T.B:s individuella arbetsprestation och storleken på utbetalt belopp saknades. Kammarrätten förtydligade att det krävs lagstöd för att överföra skattskyldigheten för en inkomst samt att sådant stöd saknades för en skattskyldig att överlåta en arbetsinkomst till ett annat rättssubjekt med skatterättslig verkan. Att T.B. vid utbetalningen av carried interest överlät sin rätt till inkomsten till Ugglå saknade därför betydelse.¹⁵² Förvaltningsrätten hade avslagit överklagandet och menat att beskattning skulle ske i inkomstslaget tjänst i enlighet med Skatteverkets beslut.¹⁵³ Kammarrätten kom till samma slutsats och avlog även de överklagandet.¹⁵⁴

Under 2022 avgjordes ytterligare mål om carried interest och domstolarna tycktes vara eniga om att inkomsten i dessa fall varit prestationsbaserad.

I juli 2022 meddelade Stockholms förvaltningsrätt dom i enlighet med tidigare avgöranden från kammarrätten i Stockholm, som prövat liknande frågor beträffande samma klagande. I tidigare mål hade emellertid carried interest utgått till klagandens kapitalförsäkring medan det i förevarande mål utbetalats till klagandes helägda cypriotiska bolag. Förvaltningsrätten fann dock ingen anledning att frånga kammarrättens bedömning. Förvaltningsrätten konstaterade att den klagande anfört att vinsten varit avhängig fondernas värdeutveckling, att investeringen varit långsiktig och att det funnits en risk att förlora investerat kapital, vilket talat för att carried interest utgjort avkastning på investeringen. Domstolen fann emellertid ingen förklaring till varför fondens överavkastning fördelats asymmetriskt. Den klagande framhöll att marknadsmissig lön erhållits och att dennes roll i investeringar och avyttringar som genererat fondens totala avkastning varit mycket marginell. Förvaltningsrätten menade emellertid att det förhållandet att carried interest kan uppgå till betydande belopp och att den ersättning som utgått till rådgivningsbolagets investment team varit schablonartad inte hindrat att ersättningen var att anse som tjänsteinkomst. Domstolen konstaterade slutligen att carried interest var

¹⁵² Se Kammarrätten i Stockholms dom, mål nr. 3466–21.

¹⁵³ Se Förvaltningsrätten i Stockholms dom, mål nr. 6326–20.

¹⁵⁴ Se Kammarrätten i Stockholms dom, mål nr. 3466–21.

en prestationsbaserad ersättning och att den klagandes arbete legat till grund för utbetalningarna till dennes bolag.¹⁵⁵

Förvaltningsrätten i Linköping hade i oktober 2022 att ta ställning till Skatteverkets beslut att beskatta den klagande i inkomstslaget tjänst för carried interest från fonder. Carried interest hade i målet utbetalats till den klagandes helägda bolag. Kammarrätten i Stockholm hade, fem år dessförinnan, att pröva taxeringsbeslut för samma klagande avseende tidigare beskattningsår och omständigheterna var snarlika förevarande mål. Kammarrätten hade funnit att den del av inkomsterna i klagandes kapitalförsäkring, som haft sin grund i carried interest, skulle beskattas i inkomstslaget tjänst. Förvaltningsrätten ansåg att det inte framkommit några omständigheter som skulle föranleda en annan bedömning i det här målet.¹⁵⁶ Den klaganden åberopade två andra kammarrättsavgöranden i vilka carried interest ansetts varit beskattningsbar i enlighet med fåmansföretagsreglerna under vissa förutsättningar.¹⁵⁷ Förvaltningsrätten menade emellertid att det inte framkommit att den klagande varken direkt eller indirekt innehåft andelar i fondens förvaltningsbolag och att tillämpning av fåmansföretagsreglerna inte var möjlig.¹⁵⁸

5.2.6 Skatteverkets ställningstagande

I maj 2022 utgav Skatteverkets ett ställningstagande avseende beskattning av svenska investerare i utländska riskkapitalfonder som utgörs av limited partnerships bildade i Jersey, Guernsey och England. Investerarna som omfattas av ställningstagandet är obegränsat skattskyldiga fysiska personer samt aktiebolag. Ett limited partnership konstateras vara närmst att jämföra med ett enkelt bolag och då särskilda beskattningsregler för företagsformen saknas, tillämpas i stället allmänna beskattningsprinciper. Sammanfattningsvis anförde Skatteverket avseende carried interest att beskattningen ska baseras på andel investerat kapital i ett limited partnership även om investerarna avtalat om en annan fördelning. Om någon får en resultatandel större än vad som svarar mot dennes kapitalandel, ska inkomsten sedermera inte anses vara till följd av investeringen, utan i stället ses som ersättning för utfört arbete. Skatteverket tycks mena att carried interest är en del av de externa investerarnas ”verkliga” resultatandel, men som de genom avtal avstått ifrån som ett slags ytterligare förvaltningsarvode.¹⁵⁹

¹⁵⁵ Se Förvaltningsrätten i Stockholms dom, mål nr. 5549–21 och 22148–21; beskattning skulle ske i enlighet med lag (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

¹⁵⁶ Se Förvaltningsrätten i Linköpings dom, mål nr. 2212–21.

¹⁵⁷ Se Kammarrätten i Stockholms domar, mål nr. 6567–6569–19 samt mål nr. 6071–6075–19.

¹⁵⁸ Se Förvaltningsrätten i Linköpings dom, mål nr. 2212–21.

¹⁵⁹ Se Skatteverkets ställningstagande 'Beskattning av obegränsat skattskyldiga investerare i utländska riskkapitalfonder i form av limited partnerships i Jersey m.fl.' dnr 8–1672655; Staberg, Skattenytt 2022 s. 607.

5.3 Kommentarer

I Nordic Capital-målet konstaterades att avtalen om vinstfördelningen ostriktigt var giltiga. Skatteverket argumenterade för att rådgivningsbolaget skulle ta upp en del av vinsten trots att bolaget inte haft rätt till denna. En sådan slutsats kräver att domstolen tillämpar doktrinen om verklig innebörd och genom en helhetsbedömning finner att avtalen inte speglar verkliga förhållanden. En omklassificering bör emellertid vara utesluten av det faktum att avtalen var giltiga.¹⁶⁰ Förvaltningsrättens tycks först ha fastställt att det rörde sig om arbetsinkomst, för att därefter hitta ett skattesubjekt att knyta inkomsten till, utan att först pröva huruvida bolaget i fråga haft rätt till inkomsten.¹⁶¹ Kammarrätten fann det utrett att värdetillväxten berott på flera omständigheter utöver arbetsinsatserna av de anställda i rådgivningsbolaget och menade att carried interest inte kunde ses som prestationsbaserad ersättning. Sammanfattningsvis kan konstateras att kammarrätten tycks acceptera modellen enligt vilken många andra riskkapitalfonder är konstruerade. Ingångna avtal ansågs giltiga och medförde ingen annan skatterättslig innebörd.¹⁶²

Värt att nämna avseende HFD 2014 ref. 71 är att Högsta förvaltningsdomstolen i sitt avgörande tolkar 25 a kap. 23 § i inkomstskattelagen. Bestämmelsen i fråga anger förutsättningarna för om ett handels- eller kommanditbolag ska ta upp en kapitalvinst till beskattning. Sedermera kan man hävda att om domstolen menat att carried interest i fallet varit ersättning för tjänst, och således inte en kapitalvinst, hade nämnda bestämmelse inte behövt tolkas för att nå slutsatsen att ersättningen inte skulle undantas från beskattning.¹⁶³

I HFD 2018 ref. 31 tycktes en av de avgörande faktorerna för om arbetsinsatser i ett externt företag skulle vägas in i bedömningen av huruvida verksamhetskravet varit uppfyllt, vara fåmansföretagsägarens inflytande i det externa företaget. Kritik har emellertid riktats mot avgörandet och dess bristande förklaringar kring vilka faktorer som ska beaktas vid bedömningen. Domstolen hänvisade förvisso till att arbetsinsatsen ska ha haft en påtaglig betydelse för vinstgenereringen, men avstod emellertid från att knyta an till de konkreta förhållandena. I tidigare praxis har värdepappersförvaltning i ett fåmansföretag inte ansetts spela roll varken för verksamhetskravet eller vinstgenereringen.¹⁶⁴ Att rådgivarna erhållit marknadsmässig ersättning för sina tjänster får vidare Tjernberg att lyfta frågan om värdeutvecklingen, däribland carried interest, de facto utgör kapitalavkastning.¹⁶⁵ Johansson ställer sig tveksam till en sådan slutsats. Han påpekar emellertid att carried interest möjliggörs av att somliga investerare agerar såväl rådgivare som investerare i fonden.

¹⁶⁰ Se von Bahr, Skattenytt 2014 s. 160.

¹⁶¹ Se Hultqvist, Svensk skattetidning 2015:1 s. 14.

¹⁶² Se Nilsson & Berndt, Svensk skattetidning 2014:10 s. 813 f.

¹⁶³ Ibid. s. 813.

¹⁶⁴ Se von Bahr, Skattenytt 2018 s. 633 ff.

¹⁶⁵ Se Tjernberg, Svensk skattetidning 2017:5 s. 359.

Rådgivarnas risktagande, tid, kompetens samt kapitalinsats lockar de passiva investerarna och det tål därför att ifrågasättas om en uppdelning av avkastningen av dessa olika insatser vore rättvisande. Av resonemanget följer att den sammansatta tjänstens värde är högre än marknadsvärdet beräknat på de olika delarna av tjänsten.¹⁶⁶

Avgörande faktorer i HFD 2021 ref. 40, mot att tillämpa utomstående regeln, ansåg Högsta förvaltningsdomstolen var dels de olika aktieslagen och att den rörliga ersättningen lämnats i form av utdelning, dels förekomsten av ett avtalat beloppstak avseende löneutbetalningar. Det är emellertid inte självklart att en liknande fondstruktur, men utan motsvarande begränsning för löneuttag, skulle medföra samma bedömning.¹⁶⁷

Stark kritik har riktats mot Skatteverkets ställningstagande som anses i väsentliga delar sakna stöd i gällande rätt. Som verket nämner kan limited partnerships i somliga fall vara att betrakta som enkla bolag och utgör således inte ett skattesubjekt, vilket medför att beskattningen sker hos delägarna som sedermera äger samtliga tillgångar gemensamt. Av principerna för enkla bolag gäller vidare att avtalsfrihet råder avseende resultatfördelningen vilken följs vid beskattningen så länge den är företagsekonomiskt motiverad.¹⁶⁸ I praxis har Regeringsrätten funnit att bolagsavtal ska följas vid beskattningen och den andel kapitaltillskott varje bolagsman tillfört saknar betydelse för resultatfördelningen.¹⁶⁹ I enkla bolag föreligger ingen skyldighet att satsa kapital och resultatfördelningen kan likagärna kopplas till andra faktorer som till själva kapitalinsatsens storlek. Att vid beskattningen av limited partnership, vilka liknas vid enkla bolag, avvika från den avtalade resultatfördelningen, och i stället låta andelen satsat kapital styra, går således emot de grundläggande beskattningsprinciperna.¹⁷⁰ Skatteverket tycks se till den verkliga innebörden av avtalet, i vilket resultatfördelningen regleras, och mena att carried interest är en vinst som investerare haft rätt till men valt att avstå till förmån för förvaltarna. Ett problem med resonemanget är emellertid att resultatfördelningsavtalet träffas innan något faktiskt resultat föreligger och att en delägare inte kan avstå från en vinst som denne inte från början haft rätt till.¹⁷¹

Avseende rättsläget, och med beaktan även av ytterligare domar än de som ovan refererats, konstaterar Gunne att somliga situationer har inneburit att personer, till vars bolag utgått carried interest, tjänstebeskattats för lön på motsvarande belopp. Gunne menar att så varit fallet då bolaget uppburit carried interest via en kapitalförsäkring och bolaget sålunda ägts av försäkringsbolaget. Andra situationer, utan ägande via kapitalförsäkring, har medfört att beskattning ska ske enligt fåmansföretagsreglerna när utdelning utgått från

¹⁶⁶ Se Johansson, Skattenytt 2019 s. 542 ff.

¹⁶⁷ Se Tivéus, Skattenytt 2021, s. 611.

¹⁶⁸ Se Staberg, Skattenytt 2022 s. 607; Lodin m.fl. (2021) s. 457.

¹⁶⁹ Se RÅ 1958 ref. 54.

¹⁷⁰ Se Staberg, Skattenytt 2022 s. 603.

¹⁷¹ Ibid. s. 612.

bolaget. Detta innebär att det är fråga om kapitalinkomster som enligt schablon beskattas delvis i inkomstslaget tjänst.¹⁷²

Avgörandena ovan skiljer sig åt i stora delar från varandra. Sammanfattningsvis kan emellertid konstateras att domstolarna, vid klassificering av ersättningen, har lagt vikt vid arbetsprestationernas betydelse för fondernas värdetillväxt. Då 3:12-reglerna inte har funnits tillämpliga har beskattning sedermera skett i inkomstslaget tjänst om utbetald carried interest ansetts vara på grund av skattesubjektets arbetsprestation.

¹⁷² Se Gunne, Svensk Skattetidning 2019:2 s. 75 ff.

6 Inkomst av tjänst eller kapital?

6.1 Beskattning i enlighet med gällande rätt

6.1.1 En komparativ analys av rättsläget

Det kan konstateras att det föreligger likheter mellan differentierad utdelning och carried interest såtillvida att parterna avtalat om att olika utdelning ska utgå till andelsägarna. Vidare kan konstateras att domstolarna i vissa situationer valt att frånga parternas klassificering utav inkomsterna och menat att de skatterättsligt i stället är att betrakta som prestationsbaserad ersättning. I somliga fall har det medfört att beskattning ska ske i inkomstslaget tjänst medan det under vissa förutsättningar aktualiserat beskattning enligt fåmansföretagsreglerna.

Vid differentierad utdelning är utgångspunkten att det saknas anledning att frånga vad bolagsstämman beslutat ska utgöra utdelning. Principen konstateras emellertid inte kunna upprätthållas undantagslöst. Högsta förvaltningsdomstolen lägger vikt vid förekomsten av en direkt koppling mellan aktieägarens arbetsprestation och dennes utdelning. Om en sådan koppling föreligger kan utdelningen anses utgöra ersättning för arbetsprestation i stället för utdelning. Då differentieringen baserades på lönsamheten i företagets verksamhetsgren, i vilken aktieägaren varit verksam, ansågs en direkt koppling föreligga mellan aktieägarens utdelning och lönsamheten i dennes verksamhetsgren. Den differentierade utdelningen ansågs vara ersättning för arbetsprestation.¹⁷³

I ett annat mål, då differentieringen baserades på det totala resultatet i en region, ansågs det inte finnas skäl att frånga beskattningen enligt 3:12-reglerna. Aktier av samma aktieslag gav emellertid rätt till lika utdelning.¹⁷⁴ I ett senare avgörande konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen att när teammedlemmar fått förvärva olika antal preferensaktier, baserat delvis på senioritet, kan det i praktiken möjliggöra differentiering av hög grad även mellan aktieägare av samma aktieslag. Även då ansågs ersättningen kopplad till andelsägarnas arbetsprestationer.¹⁷⁵ När utdelning differentierats för att utgöra ersättning för en aktieöverlåtelse, har det inte ansetts finnas anledning att frånga parternas

¹⁷³ Se RÅ 2000 ref. 56.

¹⁷⁴ Se RÅ 2007 not. 129.

¹⁷⁵ Se HFD 2019 ref. 52.

och den bolagsrättsliga klassificeringen, eftersom utdelningen varit oberoende av delägarens arbetsinsatser.¹⁷⁶

Kammarrätten fann i Nordic capital-målet att värdetillväxten i fonderna varit hänförlig till flera faktorer utöver arbetsprestationer av de carried interest-berättigade andelsägarna. Investeringsavtalet ansågs inte ha en annan verklig innebörd i motsats till vad förvaltningsrätten hävdade. I avgörandet syntes den typiska riskkapitalfondstrukturen accepteras av domstolen utan att tjänstebeskattning blivit aktuell.¹⁷⁷ I HFD 2014 ref. 71 valde Högsta förvaltningsdomstolen att göra en restriktiv tolkning av lagtexten och menade att andelen som, i enlighet med bestämmelsen, kunde undantas från beskattning svarade mot varje persons andel tillskjutet kapital. Skiljaktige menade emellertid att den överenskomna resultatfördelningen borde ligga till grund för avgörandet och inte andel tillskjutet kapital. Bestämmelsen som domstolen tolkat handlar emellertid om beskattning av kapitalvinst och härav borde slutsatsen kunna dras att det alltså inte rört sig om en tjänsteinkomst.¹⁷⁸

I ett senare avgörande hade Högsta förvaltningsdomstolen att ta ställning till huruvida arbetsinsatser i ett externt företag hade betydelse vid bedömning av verksamhetskriteriet, och alltså om andelar i ett fåmansföretag var kvalificerade. Domstolen hänvisade bland annat till syftet med fåmansföretagsreglerna. Av vikt var om arbetsinsatserna haft en påtaglig betydelse för företagets vinstgenerering, vilket ansågs vara fallet, och andelarna var således kvalificerade.¹⁷⁹ Högsta förvaltningsdomstolen hade även att pröva, i ett annat mål, om det funnits särskilda skäl mot att tillämpa utomståenderegeln. Även här såg domstolen till syftet med regleringen och menade att inkomstomvandling snarare möjliggjordes genom parternas olika aktieslag och investeringsavtal. Trots att externa investerare i betydande omfattning ägde andelar i bolaget fann domstolen att skäl förelåg mot att tillämpa regeln om utomstående ägande. Andelarna skulle således anses kvalificerade och beskattningsbara enligt 3:12-reglerna även i detta fall.¹⁸⁰ Av redogörelsen av några av de senare underrättsdomarna, avseende carried interest, framgår att ersättningen funnits beskattningsbar i inkomstlaget tjänst. Den asymmetriska vinstdelningen ansågs motiverad av att vissa andelsägare bidragit med arbetsprestationer.¹⁸¹

Vid differentierad utdelning tycks den direkta kopplingen till andelsägarens arbetsprestation vara den avgörande faktorn för bedömningen. Då utdelningen varit kopplad till andelsägarens verksamhetsgren ansågs sådan direkt koppling föreligga, medan då utdelningen i stället förhöll sig till resultatet av en region ansågs en sådan direkt koppling saknas. I sistnämnda fall rörde det sig förvisso dessutom om olika aktieslag. Bolagsordningen hade emellertid

¹⁷⁶ Se HFD 2020 ref. 1.

¹⁷⁷ Se Kammarrätten i Stockholms dom, mål nr. 8755–8764–12.

¹⁷⁸ Se HFD 2014 ref. 71.

¹⁷⁹ Se HFD 2018 ref. 31.

¹⁸⁰ Se HFD 2021 ref. 40.

¹⁸¹ Se avsnitt 5.2.5.

inte föreskrivit rätt till olika utdelning för de olika aktieslagen. Differentieringen av utdelning i målet medförde att samtliga aktieägare av samma aktieslag haft rätt till samma utdelning. Denna formella skillnad tycks ha medfört att en direkt koppling till andelsägarnas individuella resultat saknades. Att teammedlemmarna i ett senare mål fick förvärva olika antal preferensaktier, bland annat beroende på senioritet, bedömdes däremot möjliggöra differentiering med direkt koppling till andelsägarens arbetsprestation.

I avgörandena om carried interest kan kopplingen till andelsägarens arbetsprestation å ena sidan anses uppenbar då de som har rätt till den särskilda vinstandelen ofta arbetar i fondens rådgivningsbolag. Samtidigt som, å andra sidan, fondens värdetillväxt beror på en mängd andra faktorer.¹⁸² Villkoren för vinstfördelningen har parterna enats om och bägge sidor har ansett villkoren vara fördelaktiga för dem. Förvaltningsrätten konstaterar dock, i ett av avgöranden ovan, att den inte funnit någon förklaring till den asymmetriska fördelningen av överavkastningen annat än att den är att anse vara beroende av utförda arbetsprestationer. Detta trots att marknadsmässig ersättning utgått för rådgivningstjänsterna samt att klaganden i målet anfört att dennes roll varit mycket marginell för fondens totala avkastning.¹⁸³

Här väcks frågan om kravet på en direkt koppling till andelsägarens arbetsprestation väger tyngre vid differentierad utdelning än vid carried interest. Med hänsyn till den skatterättsliga principen om likformighet bör bedömningen vara densamma, under förutsättning att man anser situationerna vara jämförbara. Det kan dock argumenteras för att fokuset, i viss mån, tycks vara tydligare på möjligheten att urskilja en individuell arbetsprestation i fallen av differentierad utdelning än av carried interest. I ett av ovan refererade avgöranden från kammarrätten konstaterades exempelvis att det saknade betydelse för bedömningen att det inte förelåg ett direkt samband mellan andelsägarens individuella arbetsprestation och storleken på utbetalat belopp.¹⁸⁴

I fallen med carried interest tycks varje utförd arbetsinsats kunna innebära att ersättningen i dess helhet utgör arbetsersättning, trots att carried interest utgår i enlighet med giltiga resultatfördelningsavtal och i många fall har till syfte att fungera som incitament och en kompensation för initialt risktagande. Marknadsmässig ersättning har i regel även utgått till rådgivarna, och likt Tjernberg påpekat, borde detta kunna insinuera att carried interest utgör kapitalavkastning. Johanssons resonemang kring att rådgivarnas tid, kompetens, risktagande och kapitalinsats sammantaget har ett högre marknadsvärde än varje del för sig, är emellertid högst relevant att beakta.¹⁸⁵

¹⁸² Se Nordic capital-målet.

¹⁸³ Se Förvaltningsrätten i Stockholms dom, mål nr. 5549–21 och 22148–21.

¹⁸⁴ Se Kammarrätten i Stockholms dom, mål nr. 3466–21.

¹⁸⁵ Se avsnitt 5.3.

I avgörandena om differentierad utdelning kan vidare konstateras att domstolen avstått från att nämna hur situationen förhållit sig till fåmansföretagsreglerna. I RÅ 2000 ref. 56 skulle den differentierade utdelningen beskattas i inkomstlaget tjänst vid sidan av 3:12-reglerna. Detta är anmärkningsvärt eftersom det av lagtexten följer en schabloniserad uppdelning av inkomster i de olika inkomstlagen och att denna syftar just till att förhindra inkomstomvandling. Det faktum att fåmansföretagsreglerna är tillämpliga verkar emellertid inte hindra domstolen från att i stället påföra tjänstebeskattning.

När domstolarna har haft att pröva carried interest-målen, har beskattning enligt 3:12-reglerna i många fall blivit aktuellt. Andelarna har i flera fall ansetts kvalificerade. Högsta förvaltningsdomstolen gjorde en extensiv tolkning av lagtextens verksamhetskrav och fann att nyckelpersonernas arbetsinsatser i rådgivningsbolaget skulle vägas in vid bedömningen om de varit verksamma i betydande omfattning i förvaltningsbolaget. Trots att arbetet utförts inom ramen för en extern anställning kan det alltså få betydelse för bedömningen. Som ovan anført har tidigare praxis inte ansett värdepappersförvaltning i fåmansföretag vara av betydelse för vare sig verksamhetskravet eller vinstgenereringen. Värdeutvecklingen i ett rent förvaltningsbolag beror inte på andelsägarens arbetsinsatser och det är vidare inte möjligt att avgöra hur stor en arbetsinsats varit. Högsta förvaltningsdomstolen menar emellertid, i HFD 2018 ref. 31, att direkta, men även indirekta, arbetsinsatser i förvaltningsbolaget kan beaktas vid bedömning av verksamhetskravet.¹⁸⁶

Det har även konstaterats föreliggande särskilda skäl mot att tillämpa utomståenderegeln, och således har den i förarbetena uttalade gränsen, av minst 30 procent utomstående ägande, frångåtts.¹⁸⁷ Sett till 3:12-reglernas syfte att motverka inkomstomvandling, konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen att det utomstående ägandet i stället möjliggjorde detta. Avgörande tycks ha varit förekomsten av olika aktieslag samt ett avtal som begränsade löneuttag.¹⁸⁸

I andra fall har 3:12-reglerna inte ansetts tillämpliga och beskattning skett i inkomstlaget tjänst med hänvisning till att det är en prestationsbaserad ersättning. Detta är intressant dels då det i Nordic captial-målet konstaterats att carried interest-ersättningen inte kunde ses som prestationsbaserad eftersom värdetillväxten i fonderna berott på flera andra omständigheter, dels sett till HFD 2014 ref. 71. I sistnämnda avgörande tolkar Högsta förvaltningsdomstolen en paragraf som anger i vilken mån en viss kapitalvinst ska tas upp till beskattning. Att domstolen valt denna väg, för att sedan finna att carried interest inte ska undantas beskattning, indikerar att ersättningen i målet ansetts vara en kapitalvinst.

¹⁸⁶ Se von Bahr, Skattenytt 2018 s. 633 f.; HFD 2018 ref. 31.

¹⁸⁷ Jfr. avsnitt 5.2.

¹⁸⁸ Se HFD 2021 ref. 40.

Det kan konstateras att det händer att såväl underrättsinstanserna som Skatteverket, i förekommande fall, hänvisar till doktrinen om verklig innebörd i mål om carried interest. Högsta förvaltningsdomstolen gör däremot ingen sådan hänvisning för att nå sitt domslut. Idén om en verklig innebörd av rättshandlingarna är alltså inget som domstolen i högsta instans uttalat söker för att utreda rättsläget vare sig vid differentierad utdelning eller carried interest.

6.1.2 Sammanfattande bedömning av beskattningen

Vad som faktiskt utgör en prestationsbaserad ersättning är inte vad som borde vara ensamt avgörande för vilken ersättning som ska beskattas därefter. Även om en inkomst är att anse som beroende av en arbetsprestation, krävs sedermera lagstöd för att den ska beskattas som en sådan.¹⁸⁹ Det har konstaterats i förarbeten att det krävs särskilda regler för att motverka inkomstomvandling och att det inte finns förutsättningar för att angripa fenomenet med stöd av allmänna regler eller principer inom skatterätten.¹⁹⁰ Några särskilda regler har emellertid inte införts för beskattning av differentierad utdelning eller carried interest. Detta har dock inte stått i vägen för domstolarna att, i förekommande fall, avvika från parternas uppfattning om vad som ska anses utgöra en kapitalinkomst.

Strukturerna kring differentierad utdelning är ofta mindre komplicerade än de riskkapitalfondstrukturer som ger upphov till carried interest. Rättsläget kan därför något lättare överkådliggöras beträffande det förstnämnda. I en aktiebolagsrättsligt säregen situation som innebär att utdelning differentieras mellan andelsägare av samma aktieslag, och då en direkt koppling mellan utdelningens storlek och andelsägarens arbetsprestation föreligger, har en inkomstomklassificering ansetts vara möjlig. Bedömningen tycks göras oberoende av huruvida fåmansföretagsreglerna är tillämpliga. Att marknadsmässig lön har erhållits och att utdelningarna varit bolagsrättsligt giltiga har inte heller beaktats.¹⁹¹

I carried interest-målen innebär de komplexa strukturerna att bedömningarna tenderar bli mindre allmängiltiga. I de mål där domstolarna funnit att carried interest varit en prestationsbaserad ersättning har särskild vikt emellertid lagts vid andelsägarens betydelse för fondens värdetillväxt och om andelsägarens arbetsinsatser ansetts motivera den asymmetriska vinstfördelningen. Huruvida marknadsmässig lön erhållits har saknat betydelse för bedömningen även här. Sammantaget kan dock konstateras att då fåmansföretagsreglerna funnits tillämpliga, har beskattning skett därefter, och således delvis i inkomstslaget tjänst och delvis i inkomstslaget kapital. När så inte varit fallet

¹⁸⁹ Se avsnitt 3.2.

¹⁹⁰ Se avsnitt 2.3.

¹⁹¹ Se avsnitt 4.2.

har ersättningen inneburit tjänstebeskattning.¹⁹² Såväl domstolarna som Skatteverket har fokuserat på andelsägarnas kapitalandel för att utröna vad som utgjort avkastning därav.¹⁹³ Genom en sådan sträng lagtolkning bortser man från ett giltigt resultatfördelningsavtal parterna emellan, något som varit föremål för kritik.¹⁹⁴

6.2 Domstolens möjlighet att frångå parternas klassificering

6.2.1 Domstolens motivering

Inledningsvis kan det konstateras att Högsta förvaltningsdomstolen varken nämner eller säger sig använda sig av principen om rättshandlingars verkliga innebörd. Detta hindrar emellertid inte nämnda instans från att vid en skatterättslig bedömning frångå både civilrättsligt giltiga avtal och vad som enligt bolagsrätten utgör giltig utdelning och därmed även parternas rubricering. En sådan rättstillämpning påverkar förutsebarheten för skattskyldiga negativt. Det får emellertid anses uppenbart att en omklassificering av domstolen måste kunna vara möjlig, om än med iakttagen restriktivitet, samtidigt som det är av yttersta vikt att lika fall behandlas lika. Domstolen är inte bunden till den rubricering parterna har valt för sina mellanhavanden om den efter en helhetsbedömning finner att rubriken inte speglar de verkliga förhållandena.

Som prejudikatbildande instans bör Högsta förvaltningsdomstolen tydligt motivera hur den når sitt domslut. Efter en studie av rättspraxis kan emellertid konstateras att domstolen i många fall snarare konstaterar gällande rätt än att föra utförliga resonemang för läsaren att följa. I mål om differentierad utdelning konstateras att utdelningen är bolagsrättsligt giltig och i mål om carried interest accepteras vidare resultatfördelningsavtalen, vilka föreskriver rätten till carried interest, såsom civilrättsligt giltiga avtal. När domstolen väljer att frångå ersättningens form som utdelning för att finna att det skatterättsligt, i vissa mål, rör sig om tjänsteinkomst, bortser domstolen alltså från den civilrättsliga formen. Man kan således hävda att domstolen tillämpar en slags verklig innebörd för att därigenom omklassificera ersättningen. Detta är dock inte något som Högsta förvaltningsdomstolen uttrycker.

Avseende differentierad utdelning pekar Högsta förvaltningsdomstolen på att det är en aktiebolagsrättsligt säregen situation. I de fall differentieringen har en direkt koppling till mottagarens arbetsprestation utgör den en prestationsbaserad ersättning. När omständigheterna föranleder det, drar sig inte Högsta förvaltningsdomstolen för att frångå den civilrättsligt korrekta rubriceringen

¹⁹² Se avsnitt 5.2.

¹⁹³ Se HFD 2014 ref. 71; Skatteverkets ställningstagande, dnr 8–1672655.

¹⁹⁴ Se skiljaktige meningen i HFD 2014 ref. 71; Staberg, Skattenytt 2022 s. 603.

av utdelning för att skatterättsligt omvandla inkomsten till lön. Trots 3:12-reglernas lagstadgade fördelning mellan inkomstlagen tycks domstolen ha fastställt en egen tolkningsdoktrin tillämplig i situationen.¹⁹⁵

Även i målen om carried interest frångår Högsta förvaltningsdomstolen formen ersättningen har i de civilrättsligt giltiga avtalen. Vid den skatterättsliga bedömningen beaktas de skatteskyldigas arbetsprestationer. Beskattning sker inte sällan av inkomsten i sin helhet i inkomstlaget tjänst, alternativt enligt fördelningsreglerna för fåmansföretag och därmed delvis i inkomstlaget tjänst.

Värt att notera är att domarna som är föremål för studien är vida omdiskuterade och i olika mån kritiserade i doktrinen. I brist på särskild lagstiftning är det emellertid dessa avgöranden från Högsta förvaltningsrätten som avgör rättsläget. Omständigheterna i varje enskilt fall är avgörande för bedömningen och i en situation som avviker från prövade mål kan det således inte med självklarhet påstås vara förutsebart hur bedömningen kommer att bli.

6.2.2 Rättslig kontext

Prövningen mot inkomstlagen ska enligt lagtextens systematik ske i en särskild ordning. Först prövas om inkomstlaget näringsverksamhet är aktuellt, om så inte är fallet går prövningen vidare och avser inkomstlaget kapital. Slutligen, i inkomstlaget tjänst, beskattas inkomster som varken härrör från näringsverksamhet eller kapital. Av inkomstlagshierarkin följer således att om man finner att en intäkt uppkommit på grund av innehav av tillgångar, och således utgör en kapitalinkomst, så ska ingen vidare prövning ske avseende huruvida inkomsten utgör ersättning för tjänst. Trots att detta tillvägagångssätt följer av lagtexten, framgår inte något resonemang härom i domstolarna när de finner att kapitalbeskattning inte är aktuellt till förmån för tjänstebeskattnings.

För att avgöra vilket inkomstslag som är aktuellt för carried interest bör prövningen följaktligen utgå från vilket inkomstslag som skulle vara aktuellt om de personer som tilldelas den särskilda vinstandelen hade investerat direkt i portföljbolagen. Efter att ha konstaterat att andelsägandet inte utgör näringsverksamhet, ska prövningen därefter avse huruvida intäkterna är på grund av innehav av tillgångar och därmed platsar i inkomstlaget kapital. Om man finner att så är fallet ska prövningen stanna där. Med detta resonemang borde carried interest, enligt svensk lag, med hänvisning till dess uppkomst, nämligen till följd av en investering, inte anses vara inkomst av tjänst.¹⁹⁶ Samma prövning aktualiseras vid differentierad utdelning. Av rättskälleläran följer vidare att lagtexten bör gå före syftet med bestämmelserna.

¹⁹⁵ Se HFD 2019 ref. 52; Tjernberg, Skattenytt 2020 s. 338.

¹⁹⁶ Se avsnitt 3.1; Gunne, Svensk skattetidning 2016:3 s. 219 ff.

I förarbeten har vidare konstaterats att det saknas förutsättningar att, med hänvisning till allmänna regler och principer inom skatterätten, förhindra inkomstomvandling av arbetsinkomster och kapitalinkomster. Eftersom särskilda regler härom saknas, bör det endast i ytterst sällsynta fall vara möjligt att frångå den civilrättsliga form för rättshandlingarna som de skattskyldiga valt. Sedermera kan utläsas ur förarbeten att en av anledningarna till den schablonmässiga uppdelningen mellan inkomstlagen i fåmansföretag är att det i praktiken är omöjligt att avgöra vad som de facto är arbets- respektive kapitalinkomst i denna typ av företag.¹⁹⁷

Detta till trots har Högsta förvaltningsdomstolen funnit det möjligt att, utan förekomsten särskilda regler, göra just detta. Även om avgörandena i somliga fall kan anses gå emot det nyss anförda, får de i sin tur stort genomslag vid tolkningen av gällande rätt. Högsta förvaltningsdomstolen hänvisar i stället i några avgöranden till syftet med fåmansföretagsreglerna, vilket är att förhindra inkomstomvandling.

En omständighet som gör denna typ av omklassificeringar problematiska, är de konsekvenser som dessa i förlängningen medför. Om en utdelning, differentierad eller i form av carried interest, ska behandlas som prestationsbaserad inkomst, förutsätter detta rimligen att även kapitalvinsten vid försäljning av dessa andelar borde behandlas på samma vis. Värdetillväxten vid en försäljning borde med detta resonemang alltså, åtminstone delvis, tjänstebeskattas. Den av domstolen gjorda omklassificeringen vore annars alldeles för enkel att kringgå. Om kapitalvinsten inte beskattas på likartat vis som utdelningen, skulle ett kringgående helt enkelt kunna ske genom att, i stället för att ta utdelning, låta ackumulera vinster i bolaget och sedermera sälja aktierna för att därefter kunna disponera kapitalvinsten, vilken blir föremål för förmånligare beskattning.¹⁹⁸

Skattesystemet ska i möjligaste mån vara koherent och stringent. Vidare eftersträvas neutralitet i skattesystemet. Ekonomiska och affärsmässiga överväganden ska styra aktörers handlande, inte skattereglerna. Dessa grundpelare inom skatterätten talar för att kapitalvinsten borde medföra samma slags beskattning som den löpande avkastningen. En sådan behandling hade emellertid påverkat förutsebarheten negativt och inneburit en rättstillämpning som går emot lagstiftningens lydelse avseende beskattning av kapitalvinster.

6.2.3 Sammanfattande kommentar

Högsta förvaltningsdomstolen är mån om att inkomstomvandling förhindras i det enskilda fallet. Hur avgörandena förhåller sig till uttalanden i förarbeten, vilka tydligt ger uttryck för att omklassificeringar knappast borde vara möjligt utan lagstöd, förblir osagt. Avseende inkomstslagshierarkin, vilken inte

¹⁹⁷ Se avsnitt 2.3 och avsnitt 3.2.

¹⁹⁸ Se Tivéus, Skattenytt 2020 s. 119.

uttryckligen kommenterats i avgörandena, får domstolen antas mena att den del av utdelningen som har en direkt koppling till den skattskyldiges arbetsprestation alltså inte kan anses vara en inkomst på grund av innehav. Således tycks inkomstslaget kapital i dessa situationer vara uteslutet, även om skatte-subjekten varit aktieägare vilka investerat kapital. Ett exempel värt att notera är att Högsta förvaltningsdomstolen, i HFD 2014 ref. 71, prövar beskattningsbarheten av carried interest mot en bestämmelse om huruvida kapitalvinst ska undantas beskattning eller inte. I förevarande mål bör inkomsten alltså ha utgjort en kapitalinkomst. Det går inte att kategoriskt konstatera att carried interest, eller differentierad utdelning för den delen, skatterättsligt alltid ska behandlas på det ena eller andra sättet.

Utgångspunkten är att det saknas anledning att frånga parternas klassificering av rättshandlingar och att dessa således ska stå sig även vid beskattningen. Domstolen är emellertid inte förhindrad att vid beskattningen avvika från hur parterna rubricerat inkomsten. Av praxisredogörelserna ovan följer att domstolarna, framför allt högsta instans, avstår från att mer i detalj redogöra för sina tillvägagångssätt och omständigheterna i det enskilda fallet tycks vara avgörande. Det kan därmed inte anses helt klarlagt i vilken utsträckning domstolen kan, eller kommer att, avvika från civilrättsliga klassificeringar vid beskattningen.

Domstolen har givetvis lagtextens ramar att förhålla sig till, men hur långt deras befogenhet att frånga parternas klassificering av inkomster vid beskattningen stäcker sig förblir osagt. Med hänvisning till fördelningen mellan den dömande och den lagstiftande makten bör lagstiftaren inte bestämma hur lagarna ska tolkas. Domstolarna har emellertid såväl föreskriftskravet som förutsebarheten för enskilda att förhålla sig till, något som väger tungt för rätts-säkerheten. Avgöranden från högsta instans får snabbt ringa på vattnet när Skatteverket, Skatterättsnämnden och underrätterna följer dess prejudikat och risken är att även de glider längre ifrån lagtextens lydelse.

6.3 Ur ett rättssäkerhets- och neutralitetsperspektiv

6.3.1 De grundläggande skatterättsliga principerna

Ur ett rättssäkerhetsperspektiv är det av yttersta vikt att den grundläggande legalitetsprincipen beaktas vid rättstillämpningen. Principen ämnar skydda enskilda från att påföras skatt godtyckligt. Som nämnts ovan är föreskriftskravet en viktig del av legalitetsprincipen, vilket återfinns i grundlagen. Likt tidigare redogörelse påtalar, är domstolen inte på grund av föreskriftskravet

förhindrad att omrubricera rättshandlingar, om den valda formen inte överensstämmer med de verkliga förhållandena. En sådan rättstillämpning kan emellertid anses påverka förutsebarheten för de skattskyldiga negativt.

Högsta förvaltningsdomstolen hänvisar inte sällan till lagens syfte som stöd för sin tolkning. I en diskussion kring rättssäkerhet är det angeläget att domstolarna vid rättstillämpningen i viss mån ser till syftet bakom regleringen. En sådan rättstillämpning får anses skapa förutsebarhet i hur domstolen kommer att förstå lagtexten. Syftet med reglerna borde emellertid inte för detta kunna gå före den faktiska lydelsen av lagtexten vid tolkningen, med hänvisning till föreskriftskravet. Det kan således hävdas, avseende den skatterättsliga behandlingen av differentierad utdelning och carried interest, att det krävs lagstiftning för att skattesubjekten ska påföras exempelvis tjänstebeskattning. Av lagtextens aktuella lydelse har ersättningarna i flera fall uppfyllt rekvisiten för att vara en kapitalinkomst, vilket borde utesluta tjänstebeskattning. Med hänvisning till skattesystemets normbundenhet och grundlagsskyddade krav på föreskrifter och likabehandling måste alla lagtolkningar och beslut inrymmas i lagens ordalydelse.

Vid tolkning av en oklar lagregel är principen om *in dubio contra fiscum* värd att återigen nämna. Det kan emellertid konstateras att domstolen inte beaktar, åtminstone inte explicit, huruvida tolkningen är till fördel eller nackdel för den skattskyldige. En tolkning är vidare att domstolen möjligtvis inte uppfattat lagregeln som tillämpats såsom oklar till att börja med. Även om man skulle mena att det i viss mån rör sig om en oklar regel med två möjliga tolkningar, kan avsaknaden av ett resonemang kring *in dubio contra fiscum* dessutom uppfattas som mer rättssäkert än det motsatta. Det får anses mer förutsebart, och i högre grad säkerställa att jämförbara situationer behandlas lika, att domstolen inte beaktar vilken tolkning som är till den skattskyldiges fördel.

En uppenbar risk som avgöranden kring carried interest medför, ur såväl neutralitetssynpunkt som sett till kravet på likabehandling, är att det tycks vara mer förmånligt att uppbära ersättningen i ett fåmansföretag än i en kapitalförsäkring. Vid förstnämnda situation aktualiseras i regel 3:12-reglerna medan i sistnämnda har tjänstebeskattning ansetts bli aktuell för hela inkomsten. Det innebär i nämnda situationer att den skattskyldiga blir föremål för betydligt mer förmånlig beskattning om carried interest uppbärs av ett fåmansföretag än en kapitalförsäkring.

Domstolens behandling av differentierad utdelning, i de fall då det föreligger en direkt koppling mellan utdelningens storlek och mottagarens utförda arbetsprestation, bidrar i viss mån till skattesystemets neutralitet och förutsebarhet. Det har argumenterats ovan för att domstolen skapat en princip tillämplig på den aktiebolagsrättsligt säregna situationen. Oavsett om det är en princip som domstolen etablerat, eller om resonemanget implicit bygger på

att se till rättshandlingarnas verkliga innebörd, är resultatet emellertid det samma. Prestationsbaserad ersättning behandlas likadant oavsett om den lämnas i form av lön eller utdelning.

I de fallen av differentierad utdelning då 3:12-reglerna är tillämpliga kan domstolens behandling däremot anses ifrågasättbar. Av lagtexten följer en schablonartad uppdelning mellan inkomstslagen just eftersom det inte anses möjligt att fastställa vad som *faktiskt* är en arbets- respektive kapitalinkomst i fåmansföretag. Det är därför anmärkningsvärt att Högsta förvaltningsdomstolen i mål om differentierad utdelning inte lyfter huruvida 3:12-reglerna är tillämpliga eller inte. Sett till såväl förarbetsuttalanden som 3:12-reglerna vore ett rimligt antagande härav att det är riksdagen, som genom lagstiftning, har att besluta om när utdelning ska beskattas i inkomstslaget tjänst. I de fall Högsta förvaltningsdomstolen hänvisar till förarbetsuttalanden är det snarare det grundläggande syftet med regleringen som den lägger vikt vid, nämligen att motverka inkomstomvandling. Domstolen väljer att inte lyfta fram förarbetsuttalanden som ger uttryck för att det saknas förutsättningar att med allmänna regler och skatterättsliga principer förhindra inkomstomvandling av arbetsinkomster till kapitalinkomster, utan att det krävs särskilda regler.

En annan aspekt av förutsebarheten är att det bör råda en begreppsmässig koherens i rättssystemet. Detta förutsätter att en civilrättsligt korrekt form på en rättshandling även behåller samma form i den skatterättsliga behandlingen. Även om domstolarna under vissa förutsättningar måste kunna avvika från parternas rubriceringar, bör ändå utgångspunkten vara att en civilrättsligt giltig rubricering inte ska bli föremål för en skatterättslig omrubricering.

Som ovan anfört uppstår, i förlängningen av dessa avgöranden, även frågan hur en kapitalvinst vid en försäljning av andelarna bör behandlas skatterättsligt, om man låter ackumulera vinster i bolaget snarare än ta utdelning. Här råder en osäkerhet kring hur en sådan bedömning hade gjorts och således en bristande förutsebarhet. I det fall en kapitalvinst inte behandlas på ett likartat vis som motsvarande utdelning, brister sedermera neutraliteten mellan de två handlingsalternativen.

Högsta förvaltningsdomstolen, och även underrätterna, har i flera fall sett förbi parternas valda rubricering, trots att förekommande avtal har funnits civilrättsligt giltiga och utdelningen bolagsrättsligt korrekt. Avgörandena kan emellertid i viss grad anses ha skapat en tydlighet kring rättsläget avseende differentierad utdelning och carried interest. Vid differentierad utdelning har en relativt allmänt hållen princip kunnat utläsas ur Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden. Det föreligger emellertid flera ännu oklara gränsdragningsfrågor. I mål om carried interest, vilka ofta innefattar komplexa internationella strukturer, är det svårare att utläsa ett generellt förhållningssätt från domstolarnas sida. En typisk riskkapitalstruktur accepterades i Nordic capital-målet och carried interest innebar i målet inte någon tjänstebeskattning hos

de anställda till vilka ersättningen utgått. Samtidigt har, i senare avgöranden, domstolarna i regel funnit att carried interest utgjort en prestationsbaserad ersättning. Målens komplexitet innebär emellertid ett osäkerhetsmoment kring hur bedömningen i ett liknande, men inte snarlikt, fall kommer att bli. Denna osäkerhet har påkallat ett stort antal kostsamma rättsprocesser.

Det är värt att fundera över hur stor flexibilitet som är önskvärd hos domstolarna gällande situationer för vilka särskilda regler ännu inte utformats. Det kan konstateras att lagstiftaren har underlåtit att särskilt reglera beskattningen av differentierad utdelning och carried interest. Frågan är om det är lämpligt att domstolarna skapar ett särskilt förhållningssätt till dessa situationer, eller om detta per automatik blir på bekostnad av rättssäkerheten.

6.3.2 Sammanfattande kommentar

Som bekant får avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen stort genomslag för hur gällande rätt i praktiken ska förstås. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv får det anses vara av stor betydelse att legalitetsprincipen beaktas vid rättstillämpningen. Den kritik som lyfts fram avseende hur vissa avgöranden frångår lagtextens lydelse får därför ses som allvarlig. En fråga som väcks är vart gränsen går för domstolens bedömning om inte lagtextens lydelse utgör den yttersta ramen.

Sammantaget kan emellertid konstateras att Högsta förvaltningsdomstolens syn på såväl differentierad utdelning som carried interest har tydliggjorts genom praxis. Differentierad utdelning och carried interest innebär i båda fall att utdelning fördelas asymmetriskt mellan andelsägare. I denna aspekt får de båda situationerna anses jämförbara och bör därför följaktligen beskattas på ett likartat vis. Domstolen har funnit det möjligt att skatterättsligt omklassificera ersättningarna, utan förekomsten av särskilda regler härom, under förutsättning att det ansetts finnas en tillräcklig koppling mellan ersättningen och den skattskyldiges arbetsprestation.

Trots att domstolen, vid sin behandling av differentierad utdelning och carried interest, i viss mån har ansetts frångå lagtextens lydelse, har genom rättspraxis sedermera skapats ett visst mått av förutsebarhet för de skattskyldiga. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv, med hänvisning till legalitetsprincipens föreskriftskrav, vore det emellertid önskvärt att beskattningskonsekvenserna gick att utläsa på ett tydligt vis ur lagtexten. Avgörandena väcker viss gränsdragningsproblematik avseende vad som skatterättsligt ska behandlas som prestationsbaserad ersättning, vilka ytterligare konsekvenser en omklassificering i förläningen för med sig, samt hur långt domstolens möjligheter till omklassificering sträcker sig. Avgörandena kan således inte heller sett till förutsebarheten i beskattningen anses enkom positiva.

7 Avslutning

Den allmänna utgångspunkten är att den rubricering parterna valt för sina rättshandlingar bör stå fast även vid beskattningen och att utdelning som beslutats på bolagsstämman i allmänhet ska behandlas som utdelning. Som nämnt kan detta inte upprätthållas undantagslöst och en omklassificering måste således vara möjlig i somliga fall. Det kan konstateras att en skatterättslig omklassificering har visat sig möjlig i fler situationer än vad som framgår av förarbetsuttalanden.

Avgöranden från Högsta förvaltningsrätten har visat att den bakomliggande, faktiska anledningen till att vissa andelsägare är berättigad till carried interest, eller större utdelning än andra andelsägare, ska beaktas vid den skatterättsliga behandlingen. Vidare kan konstateras att inkomstens koppling till mottagarens arbetsprestation är en avgörande faktor i bedömningen. Om domstolen härigenom väljer att betrakta inkomstens verkliga innebörd förblir emellertid osagt.

Med hänvisning till legalitetsprincipens föreskriftskrav ska all skatterättslig lagtolkning och rättstillämpning rymmas inom lagtextens lydelse. För att upprätthålla såväl förutsebarhet som legalitet bör inkomstomvandling angripas lagstiftningsvägen genom särskilda regler. Här bör även neutralitet mellan den skattskyldiges handlingsalternativ beaktas. Ökad tydlighet i lagstiftningen får även anses önskvärt ur ett processekonomiskt perspektiv.

Källförteckning

Litteratur

Bergman, Kim & Moreira, Mikael, *Venture capital-investeringar: en praktisk vägledning*, första upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2019.

Bergström, Sture, *Skatter och civilrätt: en studie över användningen av civilrättsliga termer i skatterättsliga sammanhang*, LiberFörlag, Diss. Uppsala: Univ., 1979, Stockholm, 1978.

Burmeister, Jari, *Verklig innebörd: en studie av inkomstskattepraxis*, Första upplagan, Norstedts Juridik, Lic.-avh. Stockholm: Handelshögskolan, 2012, Stockholm, 2012.

Emblad, Patrik, *Det civilrättsliga i svensk inkomstskatterätt*, Juridiska institutionen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, Göteborg, 2020.

Hultqvist, Anders, *Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattningen*, Juristförl., Diss. Stockholm: Univ., Stockholm, 1995.

Kleineman, Jan, *Rättsdogmatisk metod*, i Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk metodlära*, andra upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2018.

Lodin, Sven-Olof, Lindencrona, Gustaf, Melz, Peter, Silfverberg, Christer, Simon-Almendal, Teresa & Persson Österman, Roger, *Inkomstskatt: en lärobok i skatterätt* Del 1 och 2, 18:e upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2021.

Lundén, Björn & Bokelund Svensson, Ulf, *Aktiebolag: skatt, ekonomi och juridik*, 25:e upplagan, Björn Lundén, Näsviken, 2020.

Nyman, Michael, Lundgren, Jonatan & Rösiö, Carl Christian, *Risikapital: private equity- och venture capital-investeringar*, andra upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2012.

Rabe, Gunnar & Hellenius, Richard, *Det svenska skattesystemet*, 24:e upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2011.

Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod, argumentation och språk*, femte upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2021.

Tivéus, Ulf, *Tretolv: skatt på kvalificerade andelar*, andra upplagan, Norstedts juridik, Stockholm, 2019.

Tjernberg, Mats, *Skatterättslig tolkning*, första upplagan, Iustus, Uppsala, 2018.

Artiklar och lagkommentarer

Andersson, Sten, Johansson, Svante & Skog, Rolf, Nordstedts Juridiks lagkommentar till 4 kap. 1 § ABL (JUNO) (publicerad digitalt 2022-06-14).

Bergkvist, Sven-Åke, Nilsson, Martin, Hagbard, Niklas & Beyer, Carl, 'Skatteverkets offensiv mot riskkapitalbranschen', *Svensk skattetidning* 2011:4 s. 332–341.

Grefberg, Carl, 'Debatt: Marknadsvärdet av rätt till carried interest är inte noll', *Balans* nr. 2 2012.

Gunne, Cecilia, 'Fortsatt oklart om beskattning av carried interest', *Svensk Skattetidning* 2019:2 s. 75–86.

Gunne, Cecilia, 'Hur ska carried interest beskattas?', *Svensk skattetidning* 2016:3 s. 215–223.

Hultqvist, Anders, 'Leasingdomarna – en analys och kommentar', *Skattenytt* 1999 s. 395–404.

Hultqvist, Anders, 'Om bestämdhetskravet i legalitetsprincipen', *Skattenytt* 2016 s. 730–748.

Hultqvist, Anders, 'Rättshandlingars verkliga innebörd', *Skattenytt* 2007 s. 696–703.

Hultqvist, Anders, 'Till frågan om rätt skattesubjekt', *Svensk skattetidning* 2015:1 s. 3–20.

Johansson, Jesper, 'Synpunkter på den kritik som riktats mot domarna om carried interest', *Skattenytt* 2019 s. 535–546.

Marténg, Charlotte, 'Svenskt riskkapital – bättre än sitt rykte?', *Balans* nr. 10, 2013.

Nilsson, Martin & Berndt, Fredrik, 'Kommentar avseende Högsta förvaltningsdomstolens dom i mål 5169-13 (Segulah) och Kammarättens i Stockholm dom i mål nr 8755–8764-12 (NC Advisory AB)', *Svensk skattetidning* 2014:10 s. 807–815.

Nilsson, Peter, Karnov lagkommentar till 27 kap. 4 § IL (JUNO) (besökt 2022-09-21).

Nilsson, Peter, Karnov lagkommentar till 57 kap. IL (JUNO) (besökt 2022-09-21).

Persson Österman, Roger, 'Kommentar till Skatteverkets artikel: Förutsägbarhet i beskattningsfrågor', Skattenytt 2022 s. 484–488.

Simon-Almendal, Teresa, 'Civilrättens betydelse för skatterättsliga bedömningar, och tvärtom. Eller vad är karta, vad är verklighet?'. Juridisk tidskrift 2012/13 s. 598–619.

Staberg, Lennart, 'Ställningstagande från Skatteverket angående beskattning av obegränsat skattskyldiga investerare i utländska riskkapitalfonder i form av limited partnerships i Jersey m.fl.', Skattenytt 2022 s. 603–614.

Tikka, Kari S., 'Om principer vid tolkning av skattelag', Skattenytt 2004 s. 654–663.

Tivéus, Ulf, 'När kan utdelning på aktier beskattas som lön?', Skattenytt 2020 s. 114–121.

Tivéus, Ulf, 'Särskilda skäl mot att tillämpa utomstående regeln i fondstruktur', Skattenytt 2021, s. 604–611.

Tjernberg, Mats, 'Riskkapitaldomarna – verksamhet i betydande omfattning, och i vilket företag?', Svensk skattetidning 2017:5 s. 351–366.

Tjernberg, Mats, 'A14 Verklig innebörd och skatteflyktslagen', Skattenytt 2020 s. 336–338.

Tjernberg, Mats, 'Different skattemässig behandling av differentierad utdelning', Skattenytt 2021 s. 41–48.

von Bahr, Stig, 'HFD och riskkapitalisterna', Skattenytt 2018 s. 630–636.

von Bahr, Stig, 'Nordic Capital i kammarrätten', Skattenytt 2014 s. 156–164.

Offentligt tryck

Prop. 1989/90:110 Om reformerad inkomst- och företagsbeskattning.

Prop. 1990/91:54 Om kvarvarande frågor i reformeringen av inkomst och företagsbeskattningen, m.m.

SOU 2002:52 Beskattning av småföretagare.

Finansdepartementets promemoria, Beskattning av vissa delägare i riskkapitalfonder, 2012.

Övrigt

Copenhagen Economics, 'The Economic Footprint of Swedish Venture Capital and Private Equity', Swedish Private Equity and Venture Capital Association (SVCA), November 2022.

Hemställan från Svenska Riskkapitalföreningen till Finansdepartementet, dnr 2011/4819.

ILPA, 'ILPA Principles 3.0: Fostering Transparency, Governance and Alignment of Interests for General and Limited Partners' <https://ilpa.org/wp-content/uploads/2019/06/ILPA-Principles-3.0_2019.pdf> (besökt 2022-12-27).

Kardvik, Urban & Samuelsson, Lars: 'Differentierad utdelning', Rätt Skatt 2022, FAR Online. <https://www.faronline.se/dokument/rattserien/rattskatt/d/rs_differentieradutdelning/?q=differentierad%20utdelning> (besökt 2022-10-03).

SCB statistikmyndigheten: Kommunalskatterna 2022, 'Den totala kommunala skattesatsen minskar med 3 öre i genomsnitt nästa år'. <<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/offentlig-ekonomi/finansier-for-den-kommunala-sektorn/kommunalskatterna/pong/statistik-nyhet/kommunalskatterna-2022/>> (besökt 2022-09-15).

Sevenius, Robert: 'Riktad utdelning', Rätt Bolagsskatt 2022, FAR Online. <https://www.faronline.se/dokument/rattserien/ratt-bolagsratt/r/rb_riktadutdelning/?q=differentierad%20utdelning> (besökt 2022-10-03).

Skatteverket, Rättslig vägledning: 'Byggmästarsmitta'. <<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.10/373181.html>> (besökt 2022-09-26).

Skatteverket, Ställningstagande: 'Beskattning av obegränsat skattskyldiga investerare i utländska riskkapitalfonder i form av limited partnerships i Jersey m.fl.', dnr 8-1672655, 2022-05-30.

SVCA, 'Frågor och svar: Vad är private equity?' <<https://www.svca.se/om-private-equity/>> (besökt 2022-10-25).

Rättsfallsförteckning

Högsta förvaltningsdomstolen

RÅ 1958 ref. 54.

RÅ 1997 ref 81.

RÅ 1998 ref. 19.

RÅ 1999 not. 245.

RÅ 2000 ref. 56.

RÅ 2007 not. 129.

HFD 2013 ref. 11 I.

HFD 2014 ref. 71.

Högsta förvaltningsdomstolen, mål nr. 1058-1067-14.

HFD 2018 ref. 31.

HFD 2019 ref. 52.

HFD 2020 ref. 1.

HFD 2021 ref. 40.

Övriga domstolar

Förvaltningsrätten i Stockholm, mål nr. 4182–11.

Kammarrätten i Stockholm, mål nr. 8755–8764–12.

Kammarrätten i Stockholm, mål nr. 6567–6569–19.

Kammarrätten i Stockholm, mål nr. 6071–6075–19.

Förvaltningsrätten i Stockholm, mål nr. 6326–20.

Förvaltningsrätten i Linköping, mål nr. 2212–21.

Förvaltningsrätten i Stockholm, mål nr. 5549–21 och 22148–21.

Kammarrätten i Stockholm, mål nr. 3466–21.